

Ordre du jour

1. 4843 - Projet de loi relatif au nom des enfants

5106 - Proposition de loi relative aux prénoms des enfants

3873 - Proposition de loi instaurant le libre choix du nom patronymique des enfants

(Rapport de la Commission juridique sur le projet de loi N°4843 et sur la proposition de loi N°5106 – Discussion générale – Vote sur l’ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel - Motion)

2. 5398 - Projet de loi relative à l’affectation du résultat du compte général de l’exercice 2003

(Rapport de la Commission des Finances et du Budget – Discussion générale – Vote sur l’ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

3. 5350 - Projet de loi portant règlement du compte général de l’exercice 2003

(Rapport de la Commission du Contrôle de l’exécution budgétaire et des Comptes – Discussion générale – Vote sur l’ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

4. Ordre du jour

Au banc du Gouvernement se trouvent: Mme Marie-Josée Jacobs et M. Luc Frieden, Ministres.

(Début de la séance publique à 14.30 heures)

M. le Président. - D’Sitzung ass op.

Ech kann d’Regierung net froen, ob se eis eng Kommunikatioun ze maachen huet, well se de Moment nach net hei ass.

Mir kommen dann zur Diskussioun vun deem éischte Projet, deem haut de Mëtten um Ordre du jour steet, dat ass de Projet 4843 iwwert den Numm an de Virnumm vun de Kanner. An deem Kader ginn ebenfalls zwou Propositions de loi behandelt: d’Nummer 5106 vum Här Laurent Mosar an d’Nummer 3873 vun der Madame Lydie Err, déi de Kommissiounsrapport iwwer hir Proposition de loi exposéiert.

D’Riedezäit ass nom Modell 3 festgeluecht. Et si bis elo ageschriwwen: d’Madame Frank, d’Madame Flesch, d’Madame Err, den Här Braz an den Här Henckes. D’Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi a gläichzäitegen Auteur vun der Proposition de loi 5106, den honorabelen Här Mosar. Här Mosar, Dir hutt d’Wuert.

1. 4843 - Projet de loi relatif au nom des enfants

5106 - Proposition de loi relative aux prénoms des enfants

3873 - Proposition de loi instaurant le libre choix du nom patronymique des enfants

Rapport de la Commission juridique sur le projet de loi N°4843 et sur la proposition de loi N°5106

M. Laurent Mosar (CSV), rapporteur. - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Projet de loi iwwert d’Virnumm an d’Nimm vun de Kanner, deem ech haut d’Éier hunn lech ze presentéieren, ass e wichtege Meilesteen an der Unerkennung vun der Gläichheet zwësche Mann a Fra a besonnesch vun der Gläichheet zwëschen Papp a Mamm.

Den Numm an de Virnumm vun enger Persoun ass dat wesentlecht Element aus dem État civil, wat erlaabt dës Persoun ze identifizéieren an ze individualiséieren. Bis elo ass et esou gewiescht, dass säit deem spéide Mëttelealter an eisem Land d’Kanner automatesch den Numm vun hirem Papp kritt hunn.

Dës Regel huet awer keng gesetzlech Basis, mä d’Geschicht vum Numm seet eis, dass se op en ale Brauch zréckgeet, wou am Ursprung eigentlech d’Leit deem Numm vun deem Haff oder deem Haus haten, wou se op d’Welt komm sinn a gelieft hunn. Eréischt zu engem spéideren Zäitpunkt hunn d’Kanner net méi den Numm vun hirem Haff oder hirem Haus kritt, mä dee vun hirem Papp.

Während Jorhonnerten, an dëst ass eigentlech méi wéi erstaunlech, huet weder d’Jurisprudenz nach d’Doktrin de Prinzip vun der Prééminence vum Papp, wat d’Iwwerdroung vum Numm ubelaangt, a Fro gestallt. Dës Prééminence ass esou ausgeprägt gewiescht, dass d’Auteure vun eisem Code civil et emol net fir néideg betruecht hunn dës Brauch definitiv an och formaljuristisch am Code civil festzeschreiwen.

Et ass eigentlech fir d’éischt an de 70er Joren, wou besonnesch déi europäesch Jurisprudenz, mä awer och de Conseil de l’Europe iwwert de Wee vun enger Rei vu Resolutiounen a Recommandatiounen dësen ale Brauch a Fro gestallt hunn an drop gepocht hunn, dass d’Gläichheet zwësche Mann a Fra och misst beim Choix vum Numm vum Kand respektéiert ginn.

Mä och d’Evolutioun vun där soziologescher Realitéit, wou ëmmer méi nei familiär Formen a Modellen opdauchen, huet e Changement vun de Regele vun der Iwwerdroung vum Numm néideg gemaach. An enger schnellieweger Zäit, wou ëmmer méi Koppele sech trennen, huet et secherausgestallt, dass et absolut noutwendeg wär, dass d’Kanner aus deene Koppele géifen hir Wuerzelen a Lienë par rapport zu deenen zwee Elteren-deeler behalen.

Eis Nopeschlänner hu sech dësen neie Realitéite scho wesentlich méi fréi ugepasst an hir Législatiounen och ugepasst. Bei eis huet et e bësselche méi laang gedauert, wat awer net muss en Nodeel sinn, wann ee sech nämlech méi Zäit léisst, fir duerfir awer e gutt duerchduchtene Gesetzestext ze presentéieren. Ech wäert lech duerfir haut am Numm vun der juristescher Kommissioun e Projet presentéieren, dee méi innovativ ass wéi d’Législatiounen an deene meeschte vun eisen Nopeschlänner, an deen och vill besser deene vir beschriwwene soziologesche Realitéiten um Terrain Rechnung dréit.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ier ech op déi grouss Prinzipie vun dësem Projet aginn, eng Virbemierkung: Dee Projet, deem ech lech haut an hei presentéieren, berout op engem dräifache Fundament. Fir d’éischt op deem Projet, deem de Justizminister Luc Frieden den 13. September 2001 iwwert den Numm vun de Kanner déposéiert huet. Dann, der Proposition de loi vun der honorabeller Madame Lydie Err vum 20. Januar 1994, och iwwert den Numm vun de Kanner, a schlussendlech menger eegener Proposition de loi iwwert d’Virnumm vun de Kanner vum 12. Mäerz 2003.

Ech wéilt bei dëser Geleeënheet nach eng Kéier drun erënneren, dass den initiale Projet vum Justizminister praktesch mat enger globaler Opposition formelle vum Statsrot beluecht gi war. Mä net nëmmen aus deem Grond huet d’juristisch Kommissioun eng Rei vu prinzipiellen Ännerungen um initiale Projet virgeholl an doduerch och d’Philosophie vum ursprénglechen Text ëmgeännert. Ech wäert a menge spéideren Ausféierungen op dës eenzel Ëmännerungen nach zréckkommen.

Här President, ier ech mech am Detail mam Projet befaassen, erlaabt mer awer nach eng Rei vu Mercien hei auszudrécken. Fir d’alleréischt natierlech un d’Kolleegeinnen an d’Kollegen aus der Commission juridique, déi engagéiert an aktiv un der Formulatioun vun dësem Text matgeschafft hunn, deem dann och d’Unanimitéit fonnt huet. Doniewent awer och e Merci un de Statsrot, deem duerch seng fundamental Iwwerleeungen den Text mat an eng aner Richtung orientéiert huet; der Madame Lydie Err, déi sech als Éischt 1994 mat dëser wichtiger Problematik an hirer Propositionen beschäftegt huet, an och eng Rei vun hiren Iwwerleeungen sinn an dësse Projet mat eragefloss.

Ee ganz besonnesche Merci geet awer och u meng Mataarbechterin an der Fraktioun, un d’Madame Nadia Rangan, a last but not least och un de Justizminister Luc Frieden, deem déi Ëmännerungen u sengem initiale Projet ëmmer positiv begleet huet.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wat sinn elo déi grouss Prinzipie vum Projet de loi? Éischtens, wäerten also an Zukunft d’Elteren eng dräifach Optioun kréien. Si kënnen weider hirem Kand den Numm vum Papp ginn, si hunn awer och elo d’Méiglechkeet him den Numm vun der Mamm ze ginn, oder awer en zesummegeatenen Numm aus dem Numm vun der Mamm a vum Papp, wou si da selwer d’Reiefolleg decidéieren. Dës dräifach Optioun géllt fir all Elteren, entweder bestuet oder onbestuet.

Am urspréngleche Projet vum Justizminister war d’Optioun vun engem zesummegeatenen oder duebelen Numm net virgesinn. Ech muss lech dann och agestoen, dass ech perséinlech am Ufank eng gewësse Réticence par rapport zu esou engem duebelen Numm hat. Ech hu mech dann d’selwecht wéi awer och aner Kolleegeinnen a Kollegen aus der juristescher Kommissioun iwwerzeege gelooss duerch den Ëmstand, dass mer elo schonn an eisem Land vill auslännesch Matbiurger hunn, déi een duebelen Numm hunn, an déi deen och kënnen am État civil androen. Et wär also schwéier gewiescht eise lëtzebuergeresche Matbiurgerinnen a Matbiurger dës Méiglechkeet virzëenthallen, déi elo also schonn en Deel vun eisen auslännesche Matbiurger huet.

Aus dësen Iwwerleeungen eraus huet dann och déi zoustänneg Kommissioun decidéiert, d’Optioun vum duebelen Numm an d’Gesetz anzeschreiwen. Ech si mer bewosst, an ech mengen, d’Kolleegeinnen an d’Kollegen aus der Commission juridique deelen déi Meenung, dass d’Androung vun engem zesummegeatenen Numm um Niveau vun den offiziellen Dokumenter, wéi zum Beispill der Identitéitskaart, an der Praxis net ëmmer wäert einfach ginn, well ganz besonnesch d’Identitéitskaarten net genuch Plaz virgesinn, fir en duebelen Numm mat eventuell och nach e puer Virnumm anzudroen. Ech géif also elo schonn hei en Appel maachen un déi zoustänneg Autoritéiten, dass an Zukunft op all offiziellen Dokumenter genuch Plaz virgesi gëtt, fir och zesummegeatenen Nimm dorobber opzehuelen.

Zweete grouss Prinzip vun deem neien Text, de Choix vum Numm gëtt net, wéi am urspréngleche Projet virgesi war, beim Bestietnis getraff, mä bei der Umeldung vun deem éischte Kand um État civil vun der Gemeng. D’juristisch Kommissioun ass nämlech der Meenung gewiescht, dass de Choix iwwer en Numm vun engem Kand net ka bei engem Bestietnis getraff ginn, mä dann, wann d’Kand effektiv gebuer ginn ass, an dat aus der prinzipieller Iwwerleeung eraus, dass ee Bestietnis jo net eleng muss als Finalitéit hunn, dass bestuete Leit kënnen Kanner kréien.

Drëtte grouss Prinzip ass dee vun der Unicitéit vum Numm. All Kand vun deeneselwechten Eltere muss also och deeselwechten Numm droen. Am Kloertext heescht dat, dass de Choix um éischtgebuerene Kand automatesch den Numm vun allen duerno gebuerene Kanner vun där Koppel bestëmmt.

Véierte grouss Prinzip: Wann d’Eltere vum Kand sech net eens sinn iwwer en Numm, dee si hirem Kand wëlle ginn, esou kritt dat Kand automatesch den zesummegeatenen Numm vu Mamm a vu Papp, woubäi d’Reiefolleg duerch d’Lous vum Beamte vum État civil bestëmmt gëtt.

Fënneften a leschte grouss Prinzip: An Zukunft wäert och d’Mamm duerch deen nei formulierten Artikel 56 vum Code civil d’Méiglechkeet kréien, d’Gebuert vun hirem Kand selwer ze deklaréieren.

Här President, an dësem Projet de loi ginn awer och nach zwee aner Volete geregelt, an zwar d’Situatioun vun den dout gebuerene Kanner souwéi de Virnumm vun de Kanner. De Projet gesäit eng offiziell Unerkennung vun deene Kanner vir, déi stierwen ier se offiziell um État civil kënnen agedroe ginn. Bis elo ass et esou gewiescht, dass d’Kanner, déi dout gebuer gi sinn, weder en Urecht op en Numm nach op e Virnumm haten. D’Situatioun vun deene Kanner ass duerch en Dekret vum 4. Juli 1806 geregelt ginn an huet an der Praxis dozou gefouert, dass Eltere vun dout gebuerene Kanner emol net d’Méiglechkeet haten, hire Kanner e Virnumm respektiv en Numm ze ginn, wat sécherlech net zu der Trauerbewältegung vun deenen Eltere bäigedroen huet a wat si souwisou psychologesch schwéier konnten akzeptéieren.

D’Gesetz gesäit also elo eng offiziell Unerkennung och vun dëse Kanner vir an ënnerscheet a sech zwëschen zwou Hypotheesen: Fir d’alleréischt déi Kanner, déi zwëschen deem Moment wou se op d’Welt kommen an deem wou se kënnen am État civil agedroe ginn, stierwen, an déi Kanner, déi dout gebuer op d’Welt kommen.

Wat déi éischt Kategorie ubetrëft, gëtt fir dës Kanner an Zukunft fir d’éischt en Acte de naissance vum Officier de l’État civil ausgestallt an duerno en Acte de décès.

Bei där zweeter Kategorie, där vun deenen dout gebuerene Kanner, wäert den Officier de l’État civil just en Acte sans vie ausstellen, mä an deenen zwou Hypotheesen hunn d’Elteren e Recht drop, hire Kanner souwuel e Virnumm wéi en Numm ze ginn, an d’Kanner kënnen och normal begruewe ginn.

Ech wëll direkt betounen, dass dës offiziell Unerkennung vun dout gebuerene Kanner mat engem Virnumm an engem Numm keng Obligatioun, mä just eng Facultéit fir d’Elteren ass, dass heescht, dass d’Eltere vun dout gebuerene Kanner och kënnen op dës Unerkennung verzichten. Déi eenzeg Bedéngung, déi d’Eltere vum dout gebuerene Kanner müssen erfëllen, fir eng Androung am État civil ze kréien, ass e Certificat vum Dokter.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir proposéieren dann och d’Gesetzgebung iwwert d’Virnumm vun de Kanner ze adaptéieren.

Bis elo ass et esou gewiescht, dass d’Eltere just konnten e Virnumm fir hir Kanner wielen, deen an engem vun deenen décke Bicher, déi an all Gemeng opleien, och virgesinn ass. D’Fro, ob e Virnumm fir e Kand vun deem jeeweilige Beamten akzeptéiert gëtt, ass awer net ëmmer d’selwecht beäntwert ginn, an esou konnt et emol virkommen, dass an der Gemeng X e Virnumm akzeptéiert ginn ass, deen an der Gemeng Y vum zoustännegen Beamte refuséiert ginn ass.

En anere Problem, dee sech an deene leschte Joren ëmmer erëm méi gestallt huet, ass, dass haut vill Elteren hire Meedercher e Jongennumm an hire Jongen e Meederchersnumm wëlle ginn, wat dann awer systematesch vun deenen zoustännegen Beamte refuséiert ginn ass.

Doniewent sinn et ëmmer nees Problemer gi mat der Androung vun auslännesche Virnumm. Eist aktuellt Gesetz ass also net méi zäitgeméiss, wann een et mat deenen an eisen Nopeschlänner vergläicht, well et jo eigentlech keen objektive Grond gëtt, fir den Elteren ze vill Virschrëften an Oplagen ze maachen, wat de fräie Choix vun de Virnumm vun hire Kanner ugeet. An Zukunft wäerten also d’Elteren hire Kanner dee Virnumm ginn, dee si wëllen, allerdéngs mat enger duebeler Oplag: Dee Virnumm dierf net dem Kand schuede respektiv dierf net géint d’öffentlech Uerdnung verstoussen. Fir hei zwee konkret Beispiller ze ginn: An Zukunft wäert also kee sengem Kand kënnen de Virnumm Hitler oder zum Beispill Bin Laden ginn.

Här President, ech kommen domadder zu mengem nächste Punkt, an zwar zu deem vun den Iwwergangsbestëmmungen an där Méiglechkeet also fir Elteren, och den Numm vun hire Kanner ze änneren. An der zoustänneger Kommissioun hate mer heiriwwer eng länger Diskussioun a mir sinn eis eens ginn, fir d’alleréischt eng laang Iwwergangszäit virzugesinn, nämlech 18 Méint, an awer och eng Date d’entrée en vigueur virzugesinn, den 1. Mee d’nächst Joer, déi deene betreffende Leit – an dat sinn an éischer Linn d’Beamten op deene verschiddenen État-civilen – och d’Méiglechkeet ze ginn, sech mat deem neien Text ze familiariséieren.

Wat sinn an Zukunft also elo d’Bedéngungen ënnert deenen Eltere kënnen eng Ännerung vum Numm vun hire Kanner virhuelen?

Éischt Bedéngung: Eng Ännerung ass nëmme méiglech bei männerjährege Kanner. Dat heescht also implizit, wann eng Koppel méi Kanner huet an do ass ee groussjähreg Kand dobäi, dass dann automatesch eng Ännerung vum Numm net méi méiglech ass.

Zweetens muss d’Averständnis vun deenen zwee Elterendeeler vir-

leien. Ech wëll hei betounen, datt am Fall vun enger Scheedung also och deen Elterendeel muss mat der Ännerung vum Numm averstane sinn, deen net d'Garde zum Beispill vun de gemeinsame Kanner huet.

Drëttens: D'Kanner, déi 13 Joer oder méi al sinn, mussen hiert Averständnis zu där Ännerung vum Numm ginn.

Véiertens: Wéinst dem Prinzip vun der Unicitéit vum Numm mussen also all mannerjähreg Kanner vun enger Koppel bei enger Ännerung deeselwechten neien Numm kréien. Hei ass et natierlech esou, datt Elteren och kënnen den Numm vun der Mamm einfach nëmme bäisetzen, esou datt d'Kanner oder d'Kand dann automatesch en zesummegeatenen Numm wäerte kréien.

Betoune wëll ech awer och nach, datt déi Iwwerganksbestëmmungen nëmme fir eng Ännerung vum Numm gëllen, an net fir eng Ännerung vum Virnumm.

Wat elo déi dout gebuere Kanner ubetrëfft, huet d'zoustänneg Kommissioun sech et net einfach gemaach ier se sech duerchgerongen huet, fir déiselwecht Iwwerganksbestëmmungen, déi bei liewege Kanner spillen, och op doudeg Kanner ze iwwerdroen. Heizou kann een zwou Attitüden hunn, déi jiddfereng op hir Manéier verständlech sinn.

Déi éischt ass déi vum Statsrot, deen a sengem Avis mengt, datt esou Iwwerganksbestëmmungen bei doudege Kanner net glécklech wäeren, well Eltere vun dout gebuere Kanner sech eventuell erëm misste mat deem traurege Kapitel beschäftegen, dëst nodeem si hir Trauerbewältigung scho längst ofgeschloss hätten.

Déi aner Positioun, déi a sech d'Zoustëmmung vun der Kommissioun fonnt huet, ass déi fir ze soen, datt am Sënn vun enger Gläichheet zwëschent Kanner, een dout gebuere Kanner déiselwecht Unerkennung muss zougestoe wéi liewegen an datt si och e Recht op e Virnumm an op en Numm hunn.

Et kënnt dann och dobäi, datt an de vergangene Wochen ech perséinlech vun enger Rei vun Eltere vun dout gebuere Kanner kontaktéiert gi sinn, déi mer ëmmer erëm gesot hunn a mer verséichert hunn, si kéinten hir Trauerbewältigung net ofschléissen ier si hirem verstuerwene Kand kéinten e Virnumm an en Numm ginn.

Aus all deene genannte Grënn huet dann och d'juristesche Kommissioun decidéiert, bei den dout gebuere Kanner déiselwecht large Iwwerganksbestëmmungen spillen ze loosse wéi bei all deenen anere Kanner.

Här President, zum Schluss nach zwou ofschléissend Bemierkungen: Éischstens wäerte mer mat deem Gesetz – an ech hunn et virdu scho gesot – e wichtige Meilesteen an der Gläichheet zwëschent Mann a Fra a Papp a Mamm setzen. Domadder ass et awer net geden. Et bleiwe fir d'juristesche Kommissioun a fir hire Rapporteur nach ëmmer zwou grouss Ongelechkeeten am Kontext vun de Kanner, déi onbedéngt mussen aus der Welt geschaf ginn.

Déi eng ass d'Autorité parentale conjointe, déi am Moment nëmmen nach bei bestuetenen Elteren zielt, a wou ech selwer eng Proposition de loi deponéiert hunn, déi leider Gottes nach ëmmer net vun der Regierung aviséiert ginn ass. Ech wëll dann och nach dorun erënnere, datt en Arrêt vun der Cour constitutionnelle virläit, deen d'Netverfassungsméissegkeet vun der aktueller Regelung vun der Autorité parentale festhält.

Ech wär also wierklech frou, Madame Familljeminister, Här Justizminister, wann d'Regierung endlech géif meng Gesetzesproposition aviséieren, fir datt mer éisch-

tens emol erëm op deem wesentleche Punkt eis Verfassung géife respektéieren an doniewent och, als eent vun deenen eenzege Länner, nach d'Autorité parentale conjointe aféieren, dëst net nëmmen am Interessi vun deenen zwee Elterendeeler, mä ganz besonnesch am Interessi vun de Kanner.

Déi aner Suerg, déi d'juristesche Kommissioun mat mir deelt, ass déi onsäglech Différenciatioun, déi nach ëmmer an eise Code civil zwëschent deene sou genannte Enfants légitimes an Enfants naturels besteet. Mir sinn eis hei alleguerten, och an deem Haus, eens fir ze soen, datt esou eng Différenciatioun an engem Code civil an engem 21. Jorhonnert näischt méi verluer huet. Et gétt wierklech hei Zäit, datt dës zwou Notiounen definitiv aus eise Code civil verschwannen.

■ **Une voix**.- Ganz richtig!

(Interruptions)

■ **M. Laurent Mosar** (CSV), *rapporteur*.- Fir hei nach eng Kéier mat Nodrock d'Nécessitéit vun esou enger Adaptatioun vun eise Code civil ze ënnersträichen, géif ech am Numm vun alle Fraktiounen eng Motioun deponéieren, déi d'Regierung optuerdert, endlech Neel mat Kapp ze maachen an hei e Projet de loi op den Instanzewee ze schécken.

Motion 1

La Chambre des Députés,

constatant:

- que le nombre de naissances hors mariage progresse, alors que le phénomène des familles recomposées est en plein essor;

- que ces événements ont fait évoluer les mœurs de la société luxembourgeoise, ainsi que la législation, du moins en partie;

- qu'au quotidien on ne distingue plus entre les enfants nés de parents mariés et ceux nés en dehors du mariage;

- que notre droit devrait refléter cette évolution, et ceci d'autant plus que le principe de l'égalité de tous les enfants s'y trouve inscrit depuis une série de réformes commencées à la fin des années '70;

- qu'il existe malgré tout un décalage entre l'affirmation de ce principe et notamment les règles régissant le régime de la filiation;

- qu'en effet, notre législation continue d'une part à se référer aux notions de filiation légitime et naturelle, et d'autre part à déterminer tant le régime de l'établissement de la filiation que celui des éventuelles actions en contestation de la filiation selon la situation matrimoniale des parents, opérant de ce fait une différenciation dépassée entre les enfants selon qu'ils sont nés dans ou en dehors du mariage;

- que le Code civil fait encore une distinction notamment quant à l'exercice de l'autorité parentale selon la situation matrimoniale des parents et les conséquences qui en découlent pour les enfants;

- que notre droit ne traite pas non plus toujours les enfants adoptés ainsi que les enfants nés ou conçus pendant le mariage ou légitimés lors de celui-ci sur un pied d'égalité, notamment au niveau des dispositions du Code des Assurances sociales ayant trait au versement d'une pension de survie soit au conjoint soit aux enfants du de cujus;

- qu'il échet d'achever l'œuvre de réforme de notre droit initiée à la fin des années '70, œuvre que le projet de loi N°4843 soumis aujourd'hui au vote de la Chambre des Députés vient compléter;

invite le Gouvernement

(1) de manière générale, à asseoir définitivement le principe de l'égalité de tous les enfants dans notre droit en opérant les aménage-

ments et modifications nécessaires au niveau de tous les textes de loi, règlements et autres;

(2) de manière particulière, à reformer notre droit de la filiation, entre autres:

- en abandonnant les notions de filiation légitime et naturelle et en supprimant en conséquence toute différence terminologique dans les textes législatifs, réglementaires ou autres;

- en procédant à une harmonisation et uniformisation des conditions d'établissement et de contestation des filiations.

(s.) Laurent Mosar, Félix Braz, Lydie Err, Colette Flesch, Jacques-Yves Henckes.

Schlussendlech e lescht Wuert, Dir Dammen an Dir Härën, wat d'Informatioun iwwert dëse Projet ubetrëfft, dee sécherlech ganz vill Leit dobausse wäert interesséieren. D'Commission juridique ass der Meenung gewiescht, datt hei eng vaste Informatiounscampagne misst gestart ginn, an d'Chamber soll och hei mam gudden Beispill virgoen, andeem se wäert eng Broschür erausginn, déi a méiglechst einfache Wieder wäert versichen, de Projet de Bierger dobausse méi no ze bréngen.

Doniewent ass awer och wichtig, datt déi Beamten, déi muer musse mat deem Gesetz schaffen, heirobber virbereet ginn. Ech géif dofir och am Numm vun der Kommissioun en Appel un den Innenminister an un de Justizminister lancéieren, fir esou schnell wéi méiglech dëse Beamten déi noutwendeg Informatiounen zu deem neien Text zoukommen ze loosse.

Dat gesot, Här President, Dir Dammen an Dir Härën, géif ech lech bidden, deem Projekt de loi eng méiglechst breet Zoustëmmung ze ginn an et net méi schlecht ze maache wéi d'Commission juridique, déi de Rapport nämlech eestëmmeg ugeholl huet. Äre Rapporteur seet lech am Virus Merci.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien.

■ **M. le Président**.- Merci, Här Mosar. Als éischt Riednerin ass ageschriwwen déi honorabel Madame Marie-Josée Frank. Madame Frank, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Lydie Err** (LSAP).- Neen, neen. Et ass u mir.

■ **M. le Président**.- Ah, Pardon.

(Interruption)

Jo, dat ass richtig, Madame Err.

D'Madame Err, als Auteur vun hirer Proposition de loi, huet nom Rapporteur d'Wuert fir hir Proposition de loi ze exposéieren respektiv fir och direkt Stellung ze huelen zu deem Projekt, deen den Här Mosar presentéiert huet. Madame Err!

■ **Mme Lydie Err** (LSAP), *autteure*.- Merci, Här President. Ob et dann elo gär oder net gär geschitt ass, sief dann dohinnergestallt. Ech wollt lech just eppes net virenthalen, wat mech elo hei virun e puer Minutten an deem Haus – an deem Haus! – amüséiert huet, wéi de Félix Braz bei mech kënnt an e seet mir, wéi de Rapporteur seet, mir hunn eng Unanimitéit hei am Haus, du freet den Här Braz: Mä ass hei am Haus niewendrun déi Unanimitéit och ginn, well mir wësse jo, dass eis Reserv wat d'Ierffolleg ubelaangt am Haus niewendrun net onbedéngt eppes mam Numm ze dinn huet, mä mam Numm awer ganz enk verbonnen ass.

A fir bei de Fait-diversen ze bleiwen, wëll ech ufänken an lech eng kleng Geschichtchen zielen, an zwar déi vun enger Berufskolleegein, loosse mer se d'Madame Schmitt nennen, déi als Juristin evi-

dent ënnert hirem Numm an net ënnert dem Numm vun hirem Mann praktizéiert huet, déi also och an hirem Privatliwen, fir net selwer schizophren ze ginn, hiren Numm weider benotzt huet, déi, wat och normal war, Kommissioun fir de Stot gemaach huet an ënner anere Schong bei de Schouster gedroen huet ënnert hirem Numm an den Ticket weiderginn huet.

Hire Mann ass se sich gaangen, a wéi de Mann, deen Här Weber geheescht huet, dunn op eemol vum Schouster Här Schmitt genannt ginn ass, dunn huet deen och op eemol verstanen, firwat seng Fra, net nëmme well se Juristin war, mä iwwerhaupt hiren Numm wollt behalen.

Ech mengen, dass dat relativ bezechnend ass, well et gétt ganz oft gesot, mir géifen eis hei iwwer Detailfro jorelaang streiden. Ech denke just, dass et eng Detailfro ass, déi relativ wichtig ass, soss hätt se wahrscheinlech net esou laang gedauert, fir un en Enn ze kommen.

Well dass mam Numm – wéi de Rapporteur virdrun hei gesot huet – d'Identifikatioun vun de Leit ginn ass an dass et also ganz enk mat der Sprooch a mam Sproochgebrauch verbonnen ass, ass relativ kloer. An d'Sprooch ass – an dat wësse mer alleguerten – eppes wat Wäerter véhiculéiert, esou dass een, wann ee sech am Beräich vun der Sprooch beweegt, sech ganz kloer am ideologesche Beräich beweegt.

Dat sinn treffend Wieder, déi eis deemoleg gréng Kolleegein bei der Diskussioun zum Aschreiwe vun de Fraen op de Wielerlëschten an hirem eegenen Numm op dëser Tribün gesot huet, an ech wëll och weiderfuere mat enger Zititioun vun hir an där anerer Debatt, déi mat dëser ganz enk verbonnen ass,...

(Coups de cloche de la Présidence)

...net well et déi beschtméiglech ass, aus engem Buch vum Luise Pusch, wat eng Sproochforscherin ass, mä virun allem och well ech gëschter Owend, wéi ech u menger Ried hei geschafft hunn, dat Buch selwer net méi erëmfonnt hunn.

Ech wëll lech awer dofir déi Zititioun aus där anerer Debatt hei net virenthalen. D'Renée Wagener sot 1995 also an dëser Debatt, d'Sproochenexpertin Luise Pusch seet: „Es ist für alle Menschen wichtig, von anderen wahrgenommen, beachtet und in ihrer Identität bestätigt zu werden. Das wissen wir alle aus Erfahrung. Wir sind irritiert bis verletzt, wenn wir von Leuten, die uns persönlich kennen, mit falschem Namen angesprochen werden. Wir vertragen es nicht, wenn man im Krankenhaus von ‚uns‘ als ‚dem Magengeschwür‘ auf Zimmer 217 spricht. Wir erleben oft den Zorn oder die Verzweiflung von Kindern, die von Erwachsenen nicht wahrgenommen werden. Identifiziert werden ist also die Voraussetzung zur Gewinnung einer Identität, die wiederum die Voraussetzung für psychisches, soziales und sogar biologisches Überleben ist.“

Deem wier eigentlech, Dir Dammen an Dir Härën, Kolleegeen a Kolleegeinnen, net méi vill derbäizefügen, ausser dass mer dann zum Gesetz, wat haut virläit, nach näischt gesot hätten. Duerfir hunn ech och nach wëlles, e bësselche virunzufuere an ze probéieren dat ewechzeloossen, wat de Rapporteur hei iwwert d'Gesetz selwer schonn erkläert huet, mä am Fong den Hannergrond an den Historique vun deem Projekt e weénege ausereneen ze huelen.

Den Numm an de Virnumm oder de Familljennumm an de Virnumm si wichtig Elementer, dat ass ganz kloer, vun der Individualisatioun vun de Leit, gradesou wéi Urieden, Titelen, Berufsbezeichnungen an Ähnlech. Et ass kengem hei-

banne sécherlech net opgefall, dass ech an deem Kontext net vu Meederchersnimm schwätzen, well och op där anerer Säit et näischt gétt wéi e Männerchers- oder e Bouwennumm, well et ganz einfach nëmme e Virnumm an en Numm respektiv e Virnumm an e Familljennumm gétt.

Fir kuerz zur Bezeichnung prezis eppes ze soen, ass et net nëmme beim Numm wichtig, d'Kand beim Numm ze nennen – an deem Fall och d'Kanner oder d'Fra beim Numm ze nennen –, mä och zur Bezeichnung vun de Fonctiounen déi korrekt Bezeichnung ze huelen, a mir hate bei deem Rapport erëm wéi bei anere Rapporten dee leidege Problem mam Rapporteur, Rapportrice, etc.

Ech hunn dann der Ministesch deen ënnert dem Fraeministère ausgeschafften, wéi soll ech soen, „Dictionnaire des noms et titres“ erbäigeholl a mengem Feeling no richtig festgestallt, dass et net „Rapportrice“ misst heeschen, wat ech elo haut hei maachen, mä „Rapporteuse“, och wann dat ëmmer belächelt gétt, well gesot gétt, eng Rapporteuse wier nëmme eng Klap. Mä eng Rapporteuse ass, wa mir et wëllen, och een, deen iwwer e Projet de loi rapportéiert, an et ass sécherlech net par hasard wou da weiblech Forme vu männleche Berufstitelen oder Bezeichnungen lächerlech gemaach ginn, et ass eppes wat einfach énervéiert.

Duerfir mengen ech wier et wichtig, och op dee Sproochgebrauch an deem Haus hei opzepassen, a vläicht eng Suggestioun: Wann déi nächst Oplag vun deem Dictionnaire kënnt, deen ech elo grad ugeschwat hunn, da wier et ganz schéi wann een d'Regelen derbäi hätt. Well wann een d'Regel hätt, da bräicht ee sech net bei all Wuert erëm frësch ze froen, wéi de Féminin gebilt gétt. Bei „Auteur“ beispillsweis geet et logescherweis mat engem „e“ duer. Et kënnt eventuell bei Rapporteur och mat engem „e“ hannen duergoen. Hei ass et elo mat engem „s“ a mat engem „e“.

Et wier interessant ze wëssen, an a Frankräich gétt et déi Regeln, u wat fir eng Regele mir eis dann hei halen. Well an der Schwäiz sinn d'Regelen, fir dee fransésche Féminin vu weibleche Bezeichnungen ze féieren, aneschtens wéi a Frankräich. Mir bräichten net onbedéngt eng drëtt Variant, mä et wier vläicht awer interessant einfach ze wësse firwat.

Zum Numm selwer, zum Familljennumm méi prezis, ass et kloer, dass d'Valeur vum Familljennumm am Laf vun der Zäit sech geännert huet, well mer zënter laangem am Zäitalter vun der Informatik sinn, wou et net méi esou enorm wichtig ass oder esou enorm heefeg ass, dass an der Administratioun d'Leit mat Numm a Virnumm designéiert ginn, well se eng Matricule hunn a well iwwert de Computer ëmmer, och wann Der an de Ministère urufft, no Ärer Matricule gefrot gétt, an net onbedéngt no Ärem Virnumm.

Den Numm huet also dee Moment eng ganz aner Valeur. Dat, wat fréier sécherlech eppes war, wat am Intérêt vum Ordre public war, fir d'Leit kënne korrekt ze bezeichnen, huet haut am Fong éischter eng privat Valeur, déi intern an innerhalb vun der Famill nach säi Wäert behält. Wa mer wëssen, dass déi Gesetzgebung, déi mir haut hunn, vum Code Napoléon kënnt, deen 1804 a Kraaft getratt war, deen also haut 200 Joer an eppes driwwer huet, dann ass et net erstaunlech, dass dee Code civil do eng aner Konzeptioun, net nëmme vun der Gesellschaft a vun der Famill, mä och eng aner Konzeptioun vum Numm erëmispigelt.

Eng Konzeptioun, déi sécherlech am Laf vun deenen 200 Joer largement dépasséiert ass, an déi ganz kloer am Kader vum Mariage op enger Hiérarchie des sexes ba-

séiert huet, wou et net contestabel war, dass de Mann d'Familljen-oberhaupt war, an dass déi aner an der Famill seng Untertane waren, an dass esouguer, wann et net am Code civil expressis verbis dra- stoung, dass d'Kand, wat vun en- gem Papp gebueren ass, dee mat der Mamm bestuet ass, den Numm vum Papp kritt, well – an an eisem Gesetz steet dat net dran – et war an dem Sënn vun där Zäit an an der Konzeptioun vun där Zäit net aneschtlers méiglech. Sou wäit zur Geschicht vum Numm.

Vläicht dräi Wieder och nach zur Geschicht vu menger Proposition de loi, déi am Januar 1994, dat heescht elo relativ genau virun zwielef Joer, deponéiert ginn ass. Et brauch een nëmmen dësen Zäit- abschnitt ze huelen, fir ze wëssen, dass dat keng evident Zäit war.

Fir lech just ze résuméieren, wéi meng Positioun sech an deenen zwielef Joer geännert huet: Ech hunn déi Proposition de loi ge- maach als Majoritéitsdeputéierten. Ech war duerno kuerz – mä ëm- merhin – an der Regierung. Ech war Oppositionsdeputéierten, et ass nach ëmmer näischt geschitt. Ech sinn elo erëm Majoritéitsdepu- téierten, an elo geschitt eppes, net well et deemools scho richtig war, mä well entre-temps d'Evolutioun esou ass, dass et einfach net méi tragbar ass, fir bei där Situatioun ze bleiwen, wou mer haut sinn – ech wäert lech et och erklären.

Zwielef Joer huet et gebraucht, ob- schonn – an dat wier jo am Fong e wonnerbaart Argument gewiescht – d'Ëmsetzung vun där Proposition de loi näischt kascht hätt. Dat ass jo och scho seele genuch.

Zweetens, et hätt nëmmen eppes geännert fir déi Leit, déi et wierk- lech wollten, well meng Proposition de loi hat net d'Präntentioun eppes un der Situatioun vun deene Leit ze änneren, déi hir Décisioun scho geholl gehat hätten, obschonn och dem Gläichheetsprinzip 1994 dës Proposition de loi gutt zu Gesiicht gestoen hätt. Eis Engagementer, déi mer monter um internationale Plang geholl an ënnerschiwwen hunn, hu mer net respektéiert, mä iwwerall do, wou et néideg war, hu mer Reserve gemaach. Et hätt virun allem, denken ech, och 1994, méi wéi haut, eisem Image um in- ternationale Plang gehollef als déi, déi ëmmer a gesellschaftleche Froen „die ewig Gestrigen“ sinn, déi onverbesserlech Konservativ.

Fir net dervun ze schwätzen, dass mer endlech déi Reserven, déi be- sonnesch eis Fraeministescht all véier Joer zu New York spéistens ënnert d'Nues geriwwen kritt, hätte kënnen ophiewen.

Wa mer dee schéine Konsens, dee mer haut hei iwwert den Numm hunn, och iwwert d'Ierffolleg am selwechten Haus, just beim Noper kréien, da mengen ech, dann ass d'Fraeministescht vu ville Suergen enthuewen. Et sief dann, dass mer och hei am Haus nach den Artikel 11 endlech fäerdeg bréngen. Ech weess, dass den zoustännige Pre- sident déi Saach elo am Grëff huet, dass mer virun där nächster Kon- troll zu New York och déi Hürd pa- cken, un där mer elo scho Jorzéng- ten dokteren.

(Interruption)

D'Konklusioun ass: Lëtzebuerg wiert sech ganz oft géint eng nei Iddi, esou laang wéi et nëmmen iergendwéi méiglech ass. Ech iw- werloossen et jiddferengem vun lech eng Äntwert op déi rhetoresch Fro ze fannen. Haut ass op jidde Fall fir mech iergendwou e wichte- gen Dag, well et ass eng vun deen- nen Initiativen, fir déi ech vill belä- chelt gi sinn, wéi ech se gemaach hunn, a se iergendwou dann awer ëmgemat kënnen ginn. Ech erënnere mech och haut nach, no Dépôte vun Initiative vu menger Säit, un d'Titelen an der Zeitung, „unheil- volle Initiative“ oder Ähnlech. Mä och zu Lëtzebuerg kann ee sech schlussendlech net méi an alle Saachen, sief et Union libre, Eutha-

nasie oder wat och ëmmer, virun den Entwécklungen am Rescht vun der Welt d'Ae verbannen a maache wéi wann et eis näischt géif ugoen.

Mä doriwwer eraus ass dee Projet vun haut, dee laang gedauert huet, och speziell, wat seng interinstitu- tionell Charakteristiken ubelaangt. Ech wëll lech kuerz erkläre firwat. Wéi 1994 déi Proposition hei dé- poséiert ginn ass, du krut ech an deemselwechte Joer zwee Méint drop d'Geleeënheet dës Proposi- tion de loi an der Chamber virze- stellen. Dat steet an eisem Regle- ment. D'Regierung war net pre- sent, an d'Regierung huet zu men- ger Proposition de loi och bis haut nach keng Stellung geholl.

De Statsrot huet – wat speziell ass – a sengem Avis, deen en 2001 ge- holl huet, dat heescht nodeem d'Regierung d'Iddi vun der Propo- sitioun iwwerholl huet an en anere Gesetzestext hei proposéiert huet, en Avis gemaach, deen am Fong, wéi mäi Virriedner et richtig sot, eng eenzeg Opposition formelle war. Mä, wat speziell war, ouni kon- kret Ännerungsvirschléi. Well de Statsrot sot: Dat hei ass keng juris- tesch Fro. Dat hei ass eng Fro, déi gesellschaftspolitesch a politesch ze léisen ass, ier ee sech ka mam Detail vum Contenu mat der juriste- scher Technik ofginn. An och där Projeten, mengen ech, sinn et bis elo nach net vill ginn.

Anlässelech zu der Debat vum dem Androe vun de Fraen ënnert hirem Numm op de Wielerlëschten, huet de Jean Asselborn am Numm vun der sozialistescher Fraktioun op dëser Tribün vum Statsrot ge- schwat a gemengt: „De Statsrot, dee jo net den Nimbus hätt en avantgardistescht Gremium ze sinn.“ Eh ben, ech mengen, hei ass beispillsweis een Avis geschitt, wou ee kéint behaapten, dass déi prinzipiell Haltung vum Statsrot an dësem Dossier jiddefalls derzou gefouert huet, dass sech de Projet vun der Regierung substanzuell geännert huet. A mengem Sënn op jidde Fall an déi richtig Richtung.

Et ass also op Basis vun dëse konstruktive Kritiken, déi ënnert der Weiderféierung vum Conseil d'État komm sinn, wou de Projet remode- léiert ginn ass. Mä wat awer och vergiess ginn ass bis elo, dat ass, dass iert de Statsrot en Avis ge- maach huet, louch en Avis vun de Femmes juristes luxembour- geoises vir, deen op bal alle Punk- ten datselwecht gesot a geschriw- ven huet, wéi dat, wat de Statsrot herno gréisstendeels iwwerholl huet. Mä contrairement zu aller Praxis, fënnt sech den Avis vun de Femmes juristes net als Document parlementaire erëm. Ech wëll duer- fir vun hei aus froen, dass deen Avis...

(Interruptions diverses)

Ech krut gëschter nach gesot... Zënter gëschter?

■ **Une voix.** - Jo.

■ **Mme Lydie Err** (LSAP), au- teure. - Ben, gëschter Mole war et nach net de Fall. Ech brauch also net méi weiderzefueren, fir ze froen, dass dat soll als offiziellen Document parlementaire gefouert ginn. Nodeems et an der Kommis- sioun gefrot ginn ass, ass et also geschitt. An ech mengen och, dass et richtig ass, dass Argu- menter, déi vun enger ASBL aus- gedréckt gi sinn an déi duerno net nëmme vum Statsrot mä och vun der Commission juridique iwwer- holl gi sinn, et wierklech verdéngen offiziell am Kader vun de gesetzge- bereschen Texter publizéiert ze ginn.

Am Résumé meng Proposition 3873:

Éischstens – an dat fënnt sech net an dësem Text erëm – war den éischten Artikel: De Mariage ännert näischt um Numm vun deene Leit, déi sech bestueden. Do kann ee soen: Dat ass souwisou esou. Mä do kann een awer och soen: «ce qui va sans dire, va mieux en le di-

sant». Et hätt een et eigentlech kënnen iwwerhuelen, awer et ass net Grond genuch fir géint dee Pro- jet ze sinn, dee mer elo hei virleien hunn, well den État d'esprit vun deem deeselwechten ass, wéi dee vu menger Proposition de loi.

Zweete Punkt aus menger Proposi- tioun: D'fräi Wiel vum Numm fir Kanner vun Elteren, déi matenee bestuet sinn, déi net matenee be- stuet sinn oder déi Kanner adop- téieren. Et ass kloer, dass meng Proposition net iwwert den duebel- len Numm gaangen ass, wéi mer am Fong ëmmer als Juristen age- trichtert kritt hunn, deen Numm, dee wier esou wichteg, dee misst fix sinn, do kéint een net drun än- nere goen, an alles wat onnéideg géif komplizéieren, wier nicht des Guten.

Wéi mer awer d'Argumentatioun vum Statsrot gelies hunn, dass mer souwisou schonn hei am Land esou vill Leit hunn, déi en duebelen Numm hunn, a wëssen, dass mer dat souwisou net kënnen évitéie- ren, duerfir wär et net normal, wa mer eisen eegene Leit déi Méig- lechkeet vum duebelen Numm net géife ginn, wa mer souwisou um in- ternationale Plang Leit mat aneren Nationalitéiten, deenen hiert natio- naalt Gesetz och zu Lëtzebuerg applicabel ass, dee Wonsch net kënnen ofloossen. Mir hunn eis also do och zur Egalitéit duerch- gekämpft. Egalitéit net zwëschent Mann a Fra dee Moment, mä Egalitéit zwëschent Lëtzebuerger an anere Leit, déi hei liewen.

Fir een duebelen Numm an am Cas vum Désaccord hat ech a menger Proposition de loi geschriwwen, géing de Würfel gehäit ginn, also en Tirage au sort gemaach ginn. Dat war am Fong déi Dispositioun, déi am meeschte belächelt ginn ass.

Et sinn e ganze Koup aner Méig- lechkeeten an d'A gefaasst ginn, notament déi, déi herno am Re- gierungstext war, nämlech d'alpha- betesch Reiefolleg ze befollegen. Mä d'alphabetesch Reiefolleg ass, Dir Dammen an Dir Hären, kee richtige Choix, well wann een Za- charias heescht an et ass ee mat engem Adelboden bestuet, dann huet et net vill wäert ze probéieren ze négociéieren, wann ee weess, dass ëmmer souwisou dee vir ass, deem säin Numm am ABC vir ass. Et wier also keng Basis gewiescht, fir eng richtig Négociatioun ze féieren, fir zu engem Accord ze kommen, während den Tirage au sort am Fong jiddferengem 50% Chancë gëtt, säin Numm oder säi Wëlle kënnen an der Praxis ëmze- setzen, esou dass dee méi richtig ass.

Eng aner Méiglechkeet hätt kënnen sinn: Mir hunn elo zënter Jorhon- nerten de Virrang ginn dem Papp sengem Numm, da gi mer elo wäh- rend zwee Jorhonnerten de Virrang der Mamm hirem Numm. Et hätt ee kënnen soen, dat wier de Prinzip vun der ausgläichender Gerech- tegkeet. Och dat – mengen ech – wier net am Sënn vum Egalitéits- prinzip gewiescht. Duerfir hunn ech mech och deemools fir eben deen Tirage au sort entscheet.

Ech wëll duerfir de Memberen an dëser Kommissioun Merci soen, dass si an där leschter Fro, déi nach opstoung, mech op deem Wee suivéiert hunn, net, well ech onbedéngt wëll Recht behalen, mä well ech mengen, dass et wierk- lech theoretesch dee beschtméig- lechen an deen am meeschten egalitéitsbewosste Virschlag ass.

De véierte Punkt aus menger Pro- positioun, dat ass, dass d'Déci- sioun iwwert den Numm vun de Kanner bei der Gebuert an net beim Mariage soll geholl ginn.

Awer dee fënnefte Punkt ass: All Kand aus darselwechter Famill, dat heescht mat deem nämlechte

Papp a mat där nämlechter Mamm, soll deeselwechte Familljennumm hunn.

Sechstens – fir bei sechs Punkten ze bleiwen -: Ech hunn eng normal Entrée en vigueur virgesinn, net, well ech net heemlech gehofft hätt, dass ee kéint eng Application im- médiata vun engem neie Gesetz maachen op Kanner, déi haut do sinn, mä well ech mer bewosst war, dass d'Chancë mat der Proposi- tioun weiderzekommen nach méi kleng wieren, wann ech eng „appli- cation directe dans le temps“ vun deem Gesetz do virgesinn hätt.

Contrairement zu deem, wat mer elo finalement fäerdeg bruecht hunn, sinn also meng Proposition- en net alleguerten duerchgaan- gen. Trotzdeem, mengen ech, kann ee behaapten, dass deen Text, deen elo am Konsensus eraus- komm ass, duerchaus akzeptabel ass, well d'Objektiver vun deem Gesetzestext elo déiselwecht si wéi déi vu menger Propos.

Dat war éischstens de Respekt vum Egalitéitsprinzip, net nëmmen zwë- schent Männer a Fraen, mä och Egalitéit zwëschent bestuetene Koppelen an net bestuetene Kop- pelen. Do musse mer iwwregens och nach nobesseren, fir de Proto- koll 12 vum Conseil de l'Europe un- zehuelen. Mir hunn do Punkten, wou d'Egalitéit net iwwerall duerch- gesat ass. Wa mer dee Protokoll 12 wëllen unhuelen, da musse mer nobesseren; dat hei ass eng vun deene Plazen, wou mer dat musse maachen.

Zweetens ass den Objektiv er- reecht, nämlech de Respekt vun ei- sen internationalen Engagementer, an zwar net nëmme vun der CE- DAW-Konventioun, mä och – wéi de Statsrot et a sengem Avis schreift – dem Protokoll 7 vum Conseil de l'Europe, wou mer och eng Reserv gemaach hunn, déi mer also kënnen ophiewen, wa mer déi heite Gesetzgebung iwwert d'Ronne komme loossen. Ech men- gen, dass och dat e gewënschten Nieweneffekt ass, deen eis d'Lie- wen um internationale Parkett eventuell dierft verbessern.

En Objectif secondaire ass och er- reecht ginn heimadder, ouni dass mer et wollten, an zwar dass mer mat dësem Gesetz et méiglech maachen, dass bei Familljen, déi keng männlech Nokommen hunn, net onbedéngt och den Numm ver- schwénnt. Dat heescht also, dass och Nimm kënnen iwwerliewen, déi ënnert där heiteger Gesetzgebung am Fong ausgestuerwe wieren. Ech denken, dass dat en Effet se- condaire ass, dee besonnesch d'Pappen heibanne gutt verstinn, déi selwer Meedercher hunn, an déi trotzdeem sech kéinte virstel- len, dass hiren Numm géing wei- dergoen.

De Projet vun der Regierung...

■ **Une voix.** - Dir denkt och un alles.

(Hilarité)

■ **Mme Lydie Err** (LSAP), au- teure. - Oh, et léiert een ni aus.

De Projet vun der Regierung, deen dann déposéiert ginn ass, huet verschidde Punkten. Ech wëll och erëm sechs Punkten ervirhiewe wéi bei menger Proposition, fir si dann herno ze vergläichen.

Éischstens hu mer am Projet och de Choix zwëschent engem Numm vum Papp oder vun der Mamm, dat ass also d'selwecht wéi bei mir.

Den zweete Punkt ass, dass d'Elte- ren, wa se bestuet sinn, hire Choix vum Numm vum Kand musse maa- chen de Moment vum Mariage, wat am Fong erëm eng Inegalitéit géif mat sech bréngen zwëschen Elte- ren, déi bestuet sinn, an Elteren, déi net bestuet sinn, well déi net bestuete brauche sech net virdru schonn de Kapp ze zerbréichen, wéi si hir Kanner géifen nennen. Dat ass also eng Differenz zwë- schent menger Proposition an dem Projet.

Drëttens, keen duebelen Numm – wat erëm d'selwecht ass – an en cas de désaccord geet et nom Ordre alphabétique. Ech hunn lech elo grad erkläert, firwat ech der Meenung sinn, dass meng Propo- sitioun besser war.

Erëm d'selwecht si mer, wa mer an allen zwou Versiounen deesel- wechten Numm fir all Kanner vun deeneselwechten Elteren zrëckbe- halen.

Eng Differenz oder eng Nuance war bei der Applikatioun vum Ge- setz an der Zäit an zwar iwwert d'Retroaktivitéit. Ech hunn do eng normal Applikatioun virgesinn, während d'Regierung d'Retroakti- vitéit formell ausgeschloss huet. Fi- nalement ass et ganz aneschtlers gaangen, well den Avis vum Stats- rot Kritiken ugewant huet, déi eis alleguerten heibannen oder jidde- falls déi aus der Commission juri- dique iwwerzeegt hunn.

Ech wëll nach eng Kéier dorop hi- weisen, dass déi Argumenter, déi de Statsrot bruecht huet, wéi ëm- mer fondéiert sinn, och wa si en- gem net an de Krom passen, mä praktesch déiselwecht ware wéi déi am Avis vun de Femmes ju- ristes. Ech mengen, et kann een och dofir am Fong elo sech dorop limitéieren, fir zwou, dräi Saachen ze motivéieren.

Firwat si mer finalement, obscho mer ausgaange si vun zwee Texter, an deenen am Fong keen duebel- len Numm virgesi war, op enger Duebelnumm-Méiglechkeet ge- lant? Dat ass weinst deenen Ursaa- chen, déi ech lech gesot hunn, déi mat den Auslänner zesummenhän- ken, déi hei zu Lëtzebuerg souwi- sou dat scho kënnen maachen, a well et net ka sinn, dass mer eng Inegalitéit zwëschent Männer a Fraen ophiewen an eng Inegalitéit zwëschent Auslänner a Lëtzebuer- ger géifen aféieren. Mir mussen also probéieren eis do konsequent ze bleiwen.

Wat d'Iwwerganksbestëmmungen ubelaangt, ass och nach ee Wuert

Chamber TV

an der Stad

um Kanal S 29 (Coditel) oder um Kanal S 40 (Eltrona/Siemens)

zu Esch

um Kanal S40 (455.25 MHz)

zu Déifferdeng

um Kanal S 29

zu Diddeleng

um Kanal S 32

an der Gemeng Nidderaanwen

um Kanal S 29

ze soen. Et ass fir mech essentiell, dass mer et méiglech maachen an deene leschten Artikelen, fir Kanner, déi haut den Numm vum Papp hunn, well si keen anere konnte kréien, eng Méiglechkeet opzemaachen, wann d'Elteren d'accord sinn, an engem gewëssenen Délai dat kënnen ëmzeänneren, aus e puer Ursachen: Well d'Egalitéit sech net andeele léisst an Egalitéit fir muer an Egalitéit fir gëschter, mä wann et ëm ee Prinzip geet, muss een de Prinzip flächendeckend, also och an der Zäit, kënnen uwenden. An, nëmmen et fir d'Zukunft uwenden, dat hätt de Risiko bedeit, dass mer eventuell déi Reserven op internationale Plang net hätte behiewe kënnen, wa mer déi, wéi se hei drasteet, certaine rétroactivité oder déi Application immédiate vun dësem Gesetz net ëmgësat hätten. Et huet also net nëmmen an der Praxis eng Bedeitung, et huet och an der Theorie um internationale Plang sécherlech eng Bedeitung.

Zum Schluss kommen ech da ganz kuerz op d'Resultat vun deem, wat haut virläit a wat de Rapporteur lech elo grad am Detail virgestallt huet – ech kommen net dorobber zrëck, ech loossen also déi Saachen ewech. Ech wëll awer net mësse Merci ze soen, all deene Leit, déi éischters hei hiren Avis ofginn hunn dozou, ob si gefrot gi sinn oder ob si net gefrot gi sinn, dat heescht also och deene vun der A.s.b.l. Femmes juristes luxembourgeoises.

Ech wëll virun allem awer och deene Leit Merci soen, déi net nëmmen am Kader vun dësem Gesetzestext, ëm deen et hei geet, um Geriicht gestriden hunn, mä déi scho gestriden hunn, fir dass den Numm vun de Fraen op de Wielerlëschte soll geännert ginn. Ech denken, dass, wann ee weess, dass déi lescht Affär an dëser Matière am leschte Joergespräch ginn ass, nodeem an éischer Instanz gewonnen, de Stat nach eng Kéier Appel gemaach huet. Déi Leit si bekannt, an ech mengen deen Numm, dee kann een och hei soen: De Liam Petry wäert sécherlech an d'Geschicht vun eiser Jurisprudenz, wat den Numm ugeet, agoen.

Ech erënneren lech, d'Affär ass op der Televisioun gewiescht a war och a villen Zeitungen. Et ass d'Geschicht vu Lëtzebuurger Elteren, déi an Däitschland gelieft hunn, déi ee Kand kritt hunn, déi hiert Kand ugemellt hunn ënnert dem Numm vun der Mamm, wat si no däitschem Gesetz hunn dierfen, a wéi si hei de Lëtzebuurger Pass ugefrot hunn, dunn hu si hir Pabeiere refuséiert kritt, an automatesch d'Pabeieren ausgestallt kritt op den Numm vum Papp, well eng aner Dispositioun contraire à l'ordre public luxembourgeois gewiescht wier.

Déi Leit hunn am Fong, fir hiert gutt Recht ze kréien, probéiert iwwert de gudde Wee ze goen, iwwer e Recours gracieux, deen net gaangen ass. Si hunn dann an enger éischerter Instanz de Stat ugesicht. Si hu gewonnen an de Stat ass an Appel gaangen. E konnt net verhënnere, dass finalement déi Leit do Recht kritt hunn.

Et gëtt eng aner Geschicht vun engem „enfant naturel“, wat duerch de Mariage consécutif vu sengen Eltere legitiméiert ginn ass, a wou automatesch d'Autoritéiten duerch d'Legitimatioun deem Kand de Familljennumm vum Papp ginn hunn – dat heescht vum Mann vun der Fra –, während dat Eenzezt, wat eis Gesetzgebung bis dato hat, dat war e Gesetz, wou drasteet: «loi portant interdiction de porter aucun autre nom et prénom que celui indiqué dans l'acte de naissance».

Also kann ee soen, dass dat, wat mer do prezis am Numm haten, vun eisen eegenen Autoritéiten öfter net respektéiert ginn ass, mä dass Grâce zum Kampfesgeschicht vu verschiddene vun eise Bierger am Fong och zu Lëtzebuerg den

Trend net konnt opgehalen ginn, a mer elo Gott sei Dank vun engem Droit coutumier ewechkommen, fir op e preziist Gesetz hinzuschaffen, wat am internationale Verglach sécherlech d'Strooss hält, mä wat och gradesou sécherlech net méiglech gewiescht wier, wa mer net hätte kënnen op de gudde Wëlle vun deene Leit zielen, déi déi laangjäreg a sécherlech mat ville Käschte verbonne Prozesser gefouert hunn, an och vun deene Riichter, déi bereet waren e juristesche Problem juristesche ze léisen an net do mat politeschen Argumenter ze fréckelen.

Mir sinn also elo am internationale Verglach annehmbar ausstafféiert, besser souguer wéi Nopeschlänner, déi éischerter aner Gesetzer hatten, mä déi net ëmmer déi nämlech Méiglechkeeten hu wéi mir, notament wat den duebelen Numm ubelaangt. Och an alle Länner waren déi lwwerganksbestimmungen net esou rasonnabel wéi se bei eis sinn. Esou dass ech denken, dass ee ka grosso modo mat dem Resultat vun dësem Text zefridde sinn.

Erstaunlech ass am Fong – da just nach Verschiddenes –, dass déi Opposition zu dësen Dispositiounen bis an d'Chamberblietchen, oder dat, wat mir jiddefalls heibanen ausgedeelet kréien, geet, well och do feele Saachen dran. Dir wësst, oder op jidde Fall déi Leit heibanne wëssen, dass mer ëmmer e Résumé vun de Projekte kréien: «Les grandes lignes du projet de loi sous rubrique». Do steet zwar dran, wat de Rapporteur, de Laurent Mosar, eis virdrun am Detail erkläert huet, ënner anem, «possibilité pour la mère de déclarer la naissance de son enfant». Mä et steet näischt dran iwwert d'lwwerganksbestimmungen, déi et elo erlaben, haut oder muer, während 18 Méint, kënnen en Numm, deen elo schonn den Numm vum Papp ass, eventuell ëmzeänneren. Et schéngt es, wéi wa wierklech déi Oppositionen do géife bis zum batteren Enn goen, an trotzdeem net konnte verhënnere, dass mer et elo fäerdeg bruecht hunn e fortschrëttlechen Text hei virzeleeën.

Och e spezielle Merci dem Rapporteur, net nëmme fir säi Rapport an d'Qualitéit vun dësem Rapport, mä virun allem och fir seng Oppenheet a seng Capacitéit geleeëntlech iwwer säin eegene Schiet oder de Schiet vu senger Partei kënnen ze sprangen. Dat ass jo och net ëmmer jiddferengem...

M. Laurent Mosar (CSV), rapporteur. - Gesitt Der, mir kënnen lech nach ëmmer iwwerraschen.

Mme Lydie Err (LSAP), auteure. - Et léiert een ëmmer zou. Ech soen den Ufank vum Saz elo net.

(Hilarité)

Mä et ass och schéin, dass et ëmmer emol nei Momenter gëtt, souguer där, déi ee sech net erwaart huet. Mä et soll net onernimmt bliwen, dass och dat Resultat hei zustane komm ass, well mer op zwou Säite probéiert hu wierklech de Maximum erauszehuelen am Intérêt vun der Saach, an net jiddferee probéiert huet méiglechst no bei deem Text ze bliwen, deen e selwer proposéiert hat, oder dee vu senger Partei proposéiert ginn ass.

Somme toute, wëll ech dann ofschléissen a begrëssen, dass och d'Fraeministesche hei op der Bänk setzt. Theoretisch huet si jo mat deem Projekt hei näischt ze dinn. Praktesch ass si déi, déi wahrscheinlech dee gréisste Benefiss dovunner huet. Duerfir denken ech, dass och hir Presenz heibanen haut wäert eng Incitatioun sinn, dass dat wat nach Rescht bleift, iwwert d'Ierffolleg beispillsweis an iwwert den Artikel 11 vun der Verfassung, och deemnächst esou gutt iwwert d'Ronne geet wéi dëst, an hoffentlech méi schnell.

Ech soen lech Merci.

Une voix. - Très bien.

M. le Président. - Merci, Madame Err. Déi nächst Riednerin ass d'Madame Marie-Josée Frank. Madame Frank!

Discussion générale

Mme Marie-Josée Frank (CSV). - Merci, Här President, Dir Dammen, Dir Härren, ech mengen no der Interventioun elo vun der Madame Err kann ee bal soen, datt de Projet, dee mer hei virleien hunn, de Projet 4843 iwwert den Numm vum Kand, ee bal mat enger klenger Revolutioun ka bezeichnen. Well no Jorhonnerte vu männlecher lwwerleeënheet an alle Beräicher: Wirtschaft, Politik a Gesellschaft, mä och an der Famill, stellt dee virleiende Gesetzestext e weidere Schrëtt duer a Richtung vu méi Gläichberechtigung tëschent Männer a Fraen.

Et ass Zäit ginn d'Regelung vum Numm, déi op deem virleiende Bild vun der Gesellschaft baséiert, ze änneren. Och wann d'Gläichberechtigung tëschent Fraen a Männer nach net formell an der Verfassung ageschriwwen ass, esou ass se e fundamentale Prinzip vun eiser Demokratie.

D'Gläichberechtigung résuméiert sech awer net nëmmen op de Rechtsprinzip. Eis Gesetzgebung soll jo den Zoustand vun enger Gesellschaft erëmfigelen. An enger Gesellschaft wou, zumindest an der Theorie a lues a lues awer och an der Praxis, d'Fraen déiselwecht Rechter an déiselwecht Flichten hu wéi d'Männer, datt se d'Méiglechkeet kréie studéieren ze goen an e Beruff auszeféieren, duerfir sollen och d'Fraen d'Méiglechkeet kréien hire Kanner hiren Numm kënnen ze ginn.

Déi aktuell Regel, déi op eng jorhonnertenal Traditioun berout, no där d'Kanner den Numm vum Papp kréien, ass iwwerlieft. De virleienden Text dréit deem neie Gesellschaftsbild Rechnung. Et erlaabt och eisem Land als eent vun deene leschten EU-Länner, sech an déi europäesch Reformbewegung anzureien an an déiselwecht Richtung ze goen.

Mä gerechtegkeetshalber muss een awer soen, datt wa mir eis an dësem Dossier vill Zäit gelooss hunn, huele mer eis Verspéidung net nëmmen no, mä mir gi méi wäit wéi verschidde vun eisen Nopeschlänner a mir innovéieren op verschiddene Punkten. De Reporter huet dat ganz däitlech a sengem schrëftlechen a mëndleche Rapport gemaach. Duerfir ginn ech net méi op d'Divergenzen an.

Dee virleiende Gesetzesprojekt huet nach ee Mérite. Mir kënnen endlech d'Reserv, déi d'Lëtzebuurger am Kader vun der CEDAW-Konventioun gemaach hunn, ophiewen. Ech erënneren an dësem Kontext, datt den Artikel 16.1 (g) vun der Konventioun virgesäit, datt d'Memberstaten den Elteren déiselwecht perséinlech Rechter garantéiere sollen, notament wat de Choix vum Numm vum Kand ugeet. No der Adoptioun vun dësem virleiende Gesetzestext, huet eis Reserv par rapport zum Artikel 16 kee Bestand méi, a mir kënnen endlech eis international Verpflichtung erfëllen, woumat eis Familljeministesche sécherlech ganz zefridden ass.

Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, och wann de Gesetzesprojekt, dee mer haut zur Ofstëmmung virleien hunn, ee weidere Schrëtt an d'Richtung Gläichberechtigung tëschent Fraen a Männer duerstellt, esou bleift awer nach villes ze maachen, fir eist ambitéiest Zil vun der Gläichberechtigung, notament am Kader vun der Famill, ze realiséieren. Ech schléisse mech hei dem Opruff vum Rapporteur un

d'Adress vun der Regierung un, sech par rapport zu de Gesetzespropositiounen iwwert d'Autorité parentale conjointe ze positionéieren. Dës Propositiounen, virun allem déi vum Här Mosar, sti fir eng gréisser Gerechtegkeet tëschent den Elteren.

Firwat engem Elterendeel méi Rechter unerkennen, wéi engem aneren? Béid Elteren, de Papp an d'Mamm, si fir hir Kanner verantwortlech. Allen zwee sollen se, egal wéi eng Situatioun datt se hunn, ob se bestuet oder net bestuet sinn, wa se déiselwecht Rechter hunn, dann awer och déiselwecht Flichten hunn. Dat ass am Sënn, net nëmme vun den Elteren, mä och vun de Kanner.

Da ginn ech ze bedenken, datt eis Gesetzgebung am Widdersproch mat der Kannerrechtskonventioun vun 1989 ass, déi ënner anerem virgesäit, datt all Kand d'Recht huet vu sengen zwee Elteren zesummen erzunn ze ginn. D'Autorité parentale gehéiert net nëmmen engem Elterendeel.

Mir kommen och net un der Reform vum Droit de la filiation laanscht. Et ass iwwerholl vun „enfant légitime“ an „enfant naturel“ ze schwätzen. Ech sinn dowéinst frou, datt mäi Fraktiounskolleg, de Laurent Mosar, eng Motioun abruucht huet, déi virgesäit d'Terminologie ze änneren an an Zukunft nëmmen nach vu Kanner ze schwätzen ouni ze kucken, ob hir Eltere bestuet oder net bestuet sinn. Den ORK huet iwwergens a sengem leschte Rapport och op dës Problematik opmierksam gemaach.

Ech si mer bewosst, datt et net duergoe wäert just d'Termen ze änneren. Den Droit de la filiation ass eng komplex Matière. D'Filiationsregeln, déi nach ëmmer zum Deel vun der Situatioun vun den Elteren ofhänken, dat heescht vun der Tatsaach, ob se bestuet sinn oder net, müssen ëmgeännert ginn. Dat setzt eng gréisser Reform viraus. Mä dës Reform ass noutwendeg, wa mir wëllen e modernt Famillrecht kréien.

Här President, ech wëlt meng Interventioun ofschléissen, andeems ech menger Zefriddenheet Ausdrock ginn, datt am virleienden Text och d'Situatioun vun deenen dout gebuerene Kanner geregelt gëtt, an zwar am Sënn vun enger offizieller Unerkennung fir all Kand. Och fir déi dout gebuerene Kanner soll an Zukunft en offiziellen Akt redigéiert ginn. D'Eltere kënnen hirem Kand en Numm an e Virnumm ginn. Dës Moossmat ass eng Äntwert op d'Revendicatioun vu villen Elteren an Associatiounen. Engem dout gebuerene Kand en Numm an e Virnumm ze ginn, hëlleft sécher ville betroffenen Elteren, hir Trauerarbecht besser ze leeschten. Si hunn och d'Recht dorop, eng human Trauer kënnen ze liewen.

Da sinn ech frou, datt den Text sech net méi op déi contestéiert Notioun vun der Viabilitéit vun Kand bezitt. D'Commission juridique huet sech der Propositioun vum Statsrot ugeschloss. Entweder läit eng Attestation médicale vir, déi d'Gebuert vum Kand an den Doud vum Kand festhält – an dësem Fall gëtt en Acte de naissance an en Acte de décès redigéiert –, oder d'Kand ass dout op d'Welt komm, da gëtt en Acte sans vie ausgestallt.

Och wann den Text net méi vun der Viabilitéit schwätzt, bleift et, dass een awer dës Notioun an aneren Texter erëmfënnt. Ech deelen op dësem Punkt d'Vuë vum ORK, dee sech amplaz vun enger juristescher fir eng medezinesch Approche vun dëser Notioun ausschwätzt.

Ech free mech, ob et net opportun wier, d'Definitioun vun der OMS zrëckzebehalen. Viabel ass ee Kand, wat no der 22. Schwangerschaftswoch gebuer gëtt, respektiv ee Kand, wat d'Mindestgewicht vu 500 Gramm huet. Déi juristesche Definitioun, déi sech just op eng

Schwangerschaftsperiod vu sechs Méint bezitt, ass a mengen Aen iwwerholl.

Dat gesot, Här President, ginn ech den Accord vu menger Fraktioun a soen lech Merci fir d'Nolauschten.

Une voix. - Très bien!

M. le Président. - Merci, Madame Frank. Déi nächst Riednerin ass déi honorabel Madame Colette Flesch. Madame Flesch, Dir hutt d'Wuert.

Mme Colette Flesch (DP). - Här President, Dir Dammen an Dir Härren, wann d'Budgetdiskussioun, déi mer gëschter ofgeschloss hunn, en Exempel war vu schlechtem parlamentaresche Stil – well mer si jo opgefuerdert gi vun der Majoritéit a vun der Regierung, e Budget ze stëmmen, vun deem schonn am Virfeld gesot gi war, e géing net esou applizéiert ginn, wat net der Konzeptioun entsprécht, déi ech mir vun der parlamentarescher Aarbecht maachen –, dann ass dat heite Gesetz, géing ech soen, e Beispill vu guddem parlamentaresche Stil, well d'Parlament wesentlech dozou bäigedroen huet, wéi dat Gesetz ausgesäit, wat elo vun dëser Chamber gestëmmt soll ginn.

Et ass ugaange mam Dépôt vun enger Proposition de loi vun der honorabelen Madame Lydie Err am Januar 1994, der Proposition 3873 iwwert déi fräi Wahl vum Nom patronymique, also vum Familljennumm vun de Kanner.

An ech wëll an dësem Zesammenhang der Madame Err Merci soen, se félicitéieren, éischters dass si déi Proposition de loi abruucht huet, déi jo duerno d'Regierung dozou gefouert huet, e Projet de loi anzeféieren. Ech wëll hir och Merci soe fir de Rapport, dee si am Numm vun der Commission juridique zu hirer Proposition de loi bruecht huet. Eng Proposition de loi, déi mer net brauche speziell ofzestëmmen, well déi wesentlech Bestëmmungen vun der Proposition de loi sech jo elo erëmfannen an deem Text, dee vun der Commission juridique proposéiert gëtt.

Da koum am September 2001 de Projet de loi 4843, och erëm iwwert den Nom patronymique des enfants, also iwwert de Familljennumm, an dann eng Proposition de loi vum honorabelen Här Mosar iwwert d'Virnimm vun de Kanner, eng Proposition de loi, déi hien am Mäerz 2003 déposéiert huet.

Déi dräi Texter sinn elo zu engem gemeinsamen Text zesummege-schmolz ginn. Ech fannen, dat ass och eng gutt Solutioun, well déi Problemer hunn all mateneen ze dunn. Et ass scho richtig, dass alles sech erëmfënnt an engem Projet de loi, an engem Gesetz.

Déi Diskussioun zu deene Proposition-de-loien an zu deem Projet de loi hunn zu engem ganz konstruktiven a kreativen Échange de vues tëschent engersäits Rapporteurs a Commission juridique, an anersäits Regierung a Conseil d'État gefouert, an aus deenen Diskussiounen ass dann deen Text entstanden, dee mer haut diskutéieren.

Ech wëll also deenen zwee Rapporteur, der Madame Err, mä och ganz besonnesch dem Här Mosar Merci soe fir déi Aarbecht, déi hei geleescht ginn ass, a fir déi excellent Rapporten, souwuel schrëftlech wéi mëndlech, déi hei virleien.

Ech mengen, et wär och net néideg am Detail op d'Dispositiounen vun deem Projet de loi anzegoen, well si jo ausféierlech an deene Rapportë presentéiert si ginn. Ech géing nëmme wëllen dorun erënnere, dass, wann ee wëllt d'Objektive vun deem Projet de loi, d'gesellschaftspolitesche Objektive vun deem Projet de loi zesumme-faassen, da géing ee soen, et geet engersäits iwwert de Renforcement vun der Gläichheet tëschent Mann

a Fra; et geet deelweis jiddefalls ëm eng Égalité de traitement vun den Enfants légitimes a vun den Enfants naturels an et geet ëm d'Liberté de choix vun den Elteren, wat den Numm vun hire Kanner betrëfft.

Zu de grouse Linne vum Projet därëf ech vläicht dach awer nach an Erënnerung bréngen, datt dat déi dräifach Optioun bei der Transmissioun vum Numm ass. Et kann e Kand den Numm vum Papp kréien, den Numm vun der Mamm, oder déi zwee Nimm accoléiert an där Reiefolleg, déi vun den Eltere gewënscht ass, étant entendu dass et nëmmen ëmmer een Numm ka ginn, deen accoléiert gëtt un een aneren.

Deen zweete Prinzip ass, dass, wann en Désaccord ass, den Numm dann attribuéiert gëtt par tirage au sort. D'Madame Err huet an hirer Presentatioun op dee Problem méi ausféierlech higewisen. An deen Tirage au sort gëtt gemaach duerch den Officier de l'état civil en présence vun der Persoun, déi d'Gebuert deklaréiere kënn.

Mat deem neie Gesetz wäerte mer wuel an onser Rechtsuerdnung e bëssen Duerchernee suscitëieren, mä den Duerchernee därëf net ze grouss sinn, a mer mussen dofir Suerg droen, dass an enger Famill d'Kanner vun darselwechter Famill deeselwechten Numm droen.

Dofir gëllt de Prinzip, dee menger Meinung no wichteg ass, dee virgesäit, dass fir all gemeinsam Kanner den Numm, deen dat éischt Kand kritt, ugewant gëtt op all déi Kanner, déi nokommen, fir dass do eng Unitéit an de Famillje besteet.

Da gëtt et eng Dispositioun, déi virgesäit, dass d'Mamm och kann d'Naissance vum Kand deklaréiere kommen op den État civil, wat bis elo net méiglech war. Dat ass eng Dispositioun, déi an der Praxis net oft wäert zum Droe kommen, mä de Fait, dass mer hei d'Gesetz änneren, schéngt mer wichteg am Zesummenhang vun der Gläichheet vum Traitements vun Mann a Fra. Och wann d'Geleeënheet net oft gebraucht gëtt, ass et awer wichteg, datt se virgesi gëtt.

Da kënnst ee Punkt, op deen d'Madame Frank och agaangen ass an dee menger Meinung no e wichtege Punkt ass, obscho bis elo net enorm vill an der öffentlecher Meinung dovun geschwat ginn ass, ausser vun deene Leit, déi selwer dovun betroff waren, an dat ass déi offiziell Unerkennung vu Kanner, entweder déi gestuerwe sinn, ier hir Gebuert konnt deklaréiert ginn, oder vun Enfants mort-nés.

Wéi mer wëssen, ass et elo esou, dass an deenen zwee Fäll den Officier de l'état civil einfach en Acte d'enfant sans vie dresséiert, deen an de Registre de décès agedroe gëtt. Deen Akt gesäit net vir, dass déi Kanner kënnen en Numm kréien. Déi vun ons, déi laut hire Gemengeverpflichtunge méi Kontakt hu mam État civil an hirer Gemeng, wëssen zu wat fir Schwieeregkeeten dat ka féieren, wa Leit kommen, déi wëllen eng Naissance deklaréiere vun engem Kand, wat entweder mort-né ass, oder wat gestuerwen ass, ier et konnt deklaréiert ginn. Do si mer Zeie vu wierkeleche perséinlechen Drame vu Leit, déi fannen, dass hiren Deuil net ganz zum Droe komme kann, well se net d'Méiglechkeet hunn deem verstuerwene Kand en Numm ze ginn.

(M. Jos Scheuer prend la Présidence)

Dat Drama ass zum Beispill heefeg an enger Stad wéi der Stad Lëtzebuerg, wou méi wéi 50% vun onsen Awunner Ausländer sinn, déi oft aus Länner kommen, wou d'Possibilitéit besteet, dass eng Reconnaissance officielle virgesinn ass, dass déi Kanner kënnen en Numm kréien. Da gesi mer, zu wat fir schwierere Situatiounen dat ëmmer erëm gefouert huet. Duerfir sinn ech ganz frou a ganz dankbar, dass an dësem Gesetz elo d'Ge-

leeënheet geschafe gëtt, dass an Zukunft bei Kanner, déi virun der Deklaratioun verstuerwe sinn, oder bei Enfants mort-nés Akte kënnen dresséiert ginn, déi engersäits offiziell déi Gebuert unerkennen, an anerersäits d'Méiglechkeet schafen deene Kanner en Numm an e Virnumm ze ginn.

Ech géing drop hiweisen, dass... Neen, do kommen ech vläicht duerno an den Iwwergangsbestëmmungen nach eng Kéier drop ze schwätzen.

Ech wëll awer drop hiweisen, dass schonn am Joer 2005 – schonn an dësem Joer – d'Servicer vun den État-civilen an engem gewësse Mooss deene Modifikatioune Rechnung gedroen hunn, déi mer haut hei an dësem Gesetz stëmmen. De 16. März 2005 huet nämlech d'Tribunal vu Lëtzebuerg an engem Fall, wou Eltere Recours gemaach haten, well se bei engem gebuerene Kand, wat awer virun der Deklaratioun verstuerwe war, keng Possibilitéit haten, deem Kand een Numm ze ginn, e Jugement ausgesprach, wat gesot huet: Et soll een dat virgesinn.

Do huet de Procureur d'État de Services de l'état civil an de Gemengen d'Instruktioun ginn, schonn elo dëst Joer bei all Deklaratioun vun engem Kand, wat als viabel unerkannt géif ginn, en Acte de naissance wéi och en Acte de décès ze dresséieren. Also, mir si schonn en avance op deem spezifische Punkt, op déi Dispositiounen, déi mer haut hei duerchzéien. Dat ass ee Beispill méi, dass d'Société civile en avance war op d'Société légale, an dass et da gutt ass, wann d'Société légale deenen Iwwerleeungen an deene Modifikatioune Rechnung dréit.

D'Commission juridique proposéiert, dass mer sollen décidéieren, dass dat Gesetz den 1. Mee 2006 a Kraaft trëtt. D'Commission juridique proposéiert och, dass mer eng Période transitoire vun 18 Méint solle virgesinn, wou d'Eltere kënnen froen, fir déi Kanner, déi mineur sinn, zu deem Moment wou d'Gesetz a Kraaft trëtt, retroaktiv op déi Bestëmmungen zrëckzegräifen, déi mer elo fir d'Zukunft virgesinn. Dat heescht, dass se deeselwechte Choix hunn iwwert d'Evolutioun vum Numm, wéi dat an Zukunft soll de Fall sinn, an dass se dat kënnen retroaktiv applizéieren loosse.

D'Commission juridique, contrairement zum Conseil d'État, proposéiert, dass déiselwecht Possibilitéit och soll fir d'Enfants mort-nés gi ginn. Ech mengen, dat wär richtig, well mer missten deenen Elteren, déi ënnert der jëtzege Gesetzgebung dach gelidden hunn, d'Méiglechkeet gi fir nozezéien an hire Kanner en Numm nodréiglech ze ginn.

Et soll een awer drop hiweisen, dass déi transitoiresch Bestëmmung eigentlech nëmmen den Numm vun de Kanner betrëfft, an net de Virnumm. Dat heescht, et kann ee retroaktiv vun den Dispositiounen vun dësem Gesetz Gebrauch maache fir den Numm, mä net fir de Virnumm; mat der eenzege Ausnahm vun den Enfants mort-nés, wou een also déi zwou Possibilitëite muss virgesinn.

Ech si mer bewosst, dass déi Possibilitéit, déi mer do schafen – retroaktiv déi Méiglechkeeten opzemaachen –, dass dat fir d'Servicer vum État civil zu engem groussen Zousaz vun Aarbecht wäert féieren, notament an de Servicer vun där Gemeng, déi ech am beschte kennen.

(Interruption)

Dach, en Zousaz vun Aarbechten, souwuel am Domän vun de Mentions marginales wéi och am Domän vun den Neierstellung vun Identitéitspabeieren. Ech mengen, dat ass awer e Präis, dee mer misste bezuelen, fir eng Ännerung duerchzéien, déi am Intérêt vun de Leit ass, déi retroaktiv vun deene Bestëmmungen, déi mer

haut hei décidéieren, profitéieren wëllen.

Dat alles, Här President, fir ze soen, dass ons Fraktioun, d'Fraktioun vun der Demokratescher Partei, d'accord ass mam Text vun dësem Gesetz, esou wéi d'Commission juridique en elo virgeluecht huet. Nach eng Kéier: En Text, deen d'Dispositiounen och vun deenen zwou Propositions de loi iwwerhëlt.

Mir mengen, doduerjer dass mer haut dat Gesetz stëmmen, hätte mer e wichtige Schrëtt gemaach am Zesummenhang mat der Modernisatioun vun onser Législatioun an engem Beräich, deen d'Bierger wahrscheinlech am allernächste betrëfft, well et geet do ëm d'Mënschen an et geet do ëm d'Familljen.

Mir sinn ons awer och bewosst, Här President, dass déi nei Bestëmmung eng eigentlech Revolutioun am Domän vum État civil an onser Gesetzgebung bedeit. Duerfir begrësse mer, dass d'Conférence des Présidents décidéiert huet, dass d'Chamber soll eng Informatiounsbroschür publizéieren, fir der wäiter Öffentlechkeet bekannt ze maachen, wat elo hei decidéiert ginn ass, a wat dat soll bedeuten.

Mä onser Meinung no, Här Präsident, geet dat nach net duer. Et ass sécherlech wichteg, mä et geet net duer. Ech géing duerfir e ganz pressanten Appel un de Justizminister an och un den Intérieursminister riichte wëllen: Duerfir ze suergen, dass d'Informatioun an d'Formation vun den Officiers de l'état civil esou an deem Délai, deen ons nach bleift, virgeholl gëtt, fir dass effektiv, wann d'Gesetz a Kraaft trëtt, do keng Schwieeregkeeten opdauchen.

Ech weess, dass d'Beamten am État civil sech bewosst sinn, wat op si duerkënnt, an dass se gewëllt sinn, dat am beschten Intérêt vun hire Matbiurger duerchzéien. Mä nach schéngt et mer, mussen se do eng gewëssen Ënnerstëtzung bei der Autorité supérieure fannen. Zum Beispill wa mer un den Artikel 57 denken, da wësse mer, dass déi zwee Elterendeeler den Numm an de Virnumm vum Kand wielen. Den Officier de l'État civil, deen d'Deklaratioun vun enger Gebuert kritt, dee kritt se entweder vum Papp, a méi seele vun der Mamm. Also schéngt et mir wichteg, dass e Formulaire soll virgesi sinn, wou den Accord vun béiden Elterendeeler kann dokumentéiert ginn.

Eng ähnlech Solutioun ass expressis verbis am Artikel 334-2 fir d'Enfants naturels virgesinn. Mä ech mengen, et misst een och e Formulaire virgesi fir d'Enfants légitimes. An déi Formulairé missten an de Maternitéen disponibel sinn.

Mir hunn do e ganz gutt Beispill: Ons portugisesch Matbiurger musse eng ähnlech Formalitéit bei hirem Consulat maachen, wa se eng Naissance deklaréieren. Do ginn et scho Formulairen, déi sinn an de Maternitéen disponibel. D'Leit kréien dat do an da kann d'Mamm do ënnerschreiwen. Da geet de Papp domadder op den État civil. Ech mengen, mir missten onbedéngt an Zukunft, Compte tenu vun den neien Dispositiounen, en ähnleche Formulaire virgesinn, deen an de Maternitéen disponibel ass, fir dass dat ouni Schwieeregkeeten iwwert d'Bühn goe kann.

Da kënnst déi Fro vum Tirage au sort. Et ass alles schéin a gutt, dass mir den Tirage au sort en présence de l'Officier de l'état civil virgesinn hunn. Nach muss ee soen, wéi dat soll viru sech goen. Et soll een den Officier de l'état civil net eleng loosse mat Elteren, déi vläicht do e Problem hunn. Also do misst ee Modalitéite virgesinn, wéi dat gemaach gëtt, an do sollten um

administrative Plang Instruktiounen un den Officier de l'état civil goen. Soll déi Démarche vum Tirage au sort bei der Deklaratioun aktéiert ginn? Soll déi Démarche vum Tirage au sort bei dem Acte de naissance aktéiert ginn? Also, dat ass eng Fro, déi sech stellt. Do misst de Justizministère Äntwerte proposéieren.

Fir d'Enfants mort-nés, do ass jo virgesinn am Artikel 79-1, Alinea 2, dass den Acte d'enfant sans vie bäibehale gëtt. Ech hunn hei esou een Akt viru mer leien. Dee kréien d'Gemenge vum Ministère – ech huelen un – de l'Intérieur, mä mat Mathëllef vun der Justice. Am Formulaire, dee mer haut hunn, ass keng Plaz virgesinn, fir den Numm an de Virnumm vum Kand. Also dee Formulaire muss och ofgeännert ginn, an do mussen déi néideg Instruktiounen an Informatiounen vun der Regierung kommen. Dat sinn nëmmen e puer Beispiller vun deene Schwieeregkeeten, déi sech den Officiers de l'état civil an de Gemenge stelle wäerten. Et sinn doudsécher nach anerer, un déi ech net geduecht hunn.

Ech mengen, de façon générale misst d'Circulaire «état civil et indigénat» à jour gesat ginn. Also, duerfir meng Demande un de Justizminister – an u säi Kolleg vum Intérieur –, dass en ons seet, wéi e sech dat virstellt, a wat fir engen Délai dat soll den Officiers de l'état civil matgedeelt ginn, an no wat fir enge Modalitéiten, dass déi Formation an déi Informatioun solle viru sech goen.

Här President, ech hunn elo eng ganz Partie Froe gestallt. Dat verhénnert net – an ech wëll et nach eng Kéier soen –, dass d'Fraktioun vun der Demokratescher Partei hiren Accord zum Projet de loi bréngt, esou wéi e virun ons läit. Nach eng Kéier wëll ech deenen zwee Rapporteure Merci soen, fir déi excellent Aarbecht, déi hei gemaach ginn ass. Ech wollt och scho soen, dass mir als Fraktioun selbstverständlech mat där Motioun d'accord sinn, déi den Här Mosar ugekënnegt hat, an déi elo verdeelt ginn ass. Mir hu se mat ënnerschriwwen. Selbstverständlech wäerte mer déi Motioun och mat stëmmen.

Ech soen lech Merci.

Plusieurs voix. - Très bien.

M. le Président. - Merci, Madame Flesch. Deen nächste Riedner ass den Här Félix Braz. Här Braz, Dir hutt d'Wuert.

M. Félix Braz (DÉI GRÉNG). - Här President, Dir Dammen an Dir Härren, wa mer haut zu dësem Gesetzestext relativ roueg a consensuel Diskussiounen féiere kënnen, da mengen ech, solle mer eis, éischstens, net doriwwer beschwéieren, an awer och vläicht net vergiessen, dass déi heiten Diskussiounen, wa se nach virun zéng Joer gefouert gi wieren, zu där Zäit, wou d'Madame Err hir Proposition de loi déposéiert huet, da wäeren et hei am Haus mat Sécherheet vill méi animéiert a vill méi widdersprénglech Debatte ginn, wéi dat haut de Fall war.

Doriwwer solle mer eis awer net beschwéieren. Mir solle frou sinn, dass et haut méiglech ass bei dëser gesellschaftspolitesch ganz relevanter Fro e Schrëtt no vir ze maachen, an zwar e Schrëtt no vir, deen eis fir eng Weichen esouguer an de Spëtzepeloton vun der Gesetzgebung wäert bréngen. Wou mer dann net méi hannert dem Cortège lafen, mä effektiv eng Gesetzgebung hunn, déi mer och international mat aneren Engagementer, déi Lëtzebuerg geholl huet, kee Problem méi kréien ënnert een Hutt ze bréngen.

Wann ee vum Numm a vum Virnumm vun de Kanner schwätzt, da gëtt et do zwee Aspekter, déi beliicht musse ginn. Deen een Aspekt ass deen, dass den Numm e perséinlecht Recht ass. Et ass wuel

laang och eng administrativ Identifikatioun ginn, wat och d'Starrheet an der Transmissioun vum Numm diktéiert huet, mä awer haut mat den neien Technologien, ënner anerem, gëtt et keng seriö Begrënnung méi, fir un der Starrheet musse festzehalen, esou dass den Numm ëmmer méi och nees seng wesentlech Funktioun vum Perséinlechkeetsrecht kritt. Allerdéngs e Recht, wat ee bei der Gebuert net selwer kann ausüben an dohier Leit brauch, déi dat Recht fir ee selwer ausüben.

An eiser Praxis vun haut an och an eisem Gesetz vun haut, ass dat e Recht, wat een duerch déi Transmissioun bei der Gebuert net nëmmen eemol ofgeholl kritt, mä leider nach ëmmer definitiv ofgeholl kritt. Ech wëll duerno nach eng Kéier op deen Aspekt do agoen, well et ass ee fir eis wesentlech Element, wat an dësem Gesetzestext net zrëckbehale ginn ass, a wat mer bedauern.

Deen zweeten Aspekt ass eben dee vun der Gläichheet tëschent Mann a Fra bei der Transmissioun vum Numm. Deen zweete Problem gëtt an dësem Gesetzestext ganz kloer geléist an och op eng Aart a Weis, wéi mir se fir richtig halen.

Dësen Text haut ass d'Resultat vu ganz vill Aarbecht, déi mir an der Commission juridique haten. En ass d'Resultat vun dräi Texter vun ënnerschiddlecher Qualitéit an och vun ënnerschiddlechem Inhalt. Et ass d'Resultat vum Regierungstext, en Text, dee mir ganz schlecht fonnt hunn. Eng Basis, déi mir, gradewéi de Statsrot, gäre vum Dësch gesinn hunn. D'Resultat och vun deenen zwee Gesetzesvirschléi, deen ee vun der Madame Err, déi virun enger Dose Joren en Text op den Dësch geluecht huet, deen haut a ganz wesentleche Punkten Afloss huet op déi final Redaktioun vun dësem Text, an natierlech och dee vum Här Mosar sengem Text, dee sech haaptsächlech mam Virnumm vum Kand beschäftegt huet, an awer och mat der Problematik vun den Enfants mort-nés.

Och wann déi Texter sech méi mat engem Deel vun Aspekter beschäftegt hunn – d'Proposition de loi vun der Madame Err zum Beispill haaptsächlech mat de bestuetene Leit –, esou ass et awer kloer, dass déi Logik, déi vu béiden Auteurs vun de Propositions de loi proposéiert ginn ass, déi ass, déi haut glécklecherweis an engem Text à portée plus générale drasteet, wat d'Transmissioun vum Numm ugeet, souwuel bei den «enfants légitimes» wéi bei den «enfants naturels» – fir déi Wiederer nach eng Kéier ze gebrauchen, an hoffentlech brauche mer déi net méi laang ze gebrauchen –, wéi awer och bei deenen dout gebuerene Kanner an och den adoptéierte Kanner, also eng uniform Regel vun der Transmissioun vum Numm kann assuréieren.

Deen Text raumt, wéi gesot, d'Diskriminatioun tëschent Mann a Fra aus dem Wee. Eng Diskriminatioun, déi ganz al ass. Den Droit familial huet awer glécklecherweis gewiesselt, och well d'Realitéit vun der Gesellschaft evoluéiert huet. Et gëtt ëmmer méi Divorcen. Et gëtt ëmmer méi Kanner, déi ausserhalb vum Mariage op d'Welt komme respektiv Fäll vum zweeten oder och drëtten Mariage.

Duerfir ass et och kloer, dass een, wann een do d'gesetzlech Kaderbedingungen aus de leschte Joréngten a souguer Jorhonnerte kuckt, da stellt ee fest, dass an deem Droit de famille och eigentlech ëmmer nëmmen déi klassesch Famill als Cellule akzeptéiert ginn ass. Dat war d'Basis vun all deem Recht. A wann ee seet „déi klassesch Famill“, dann ass och do ëmmer eng Hierarchie dra gewiescht tëschent der Roll vu Mann a Fra. Déi Hierarchie vun de Geschlechter, déi am Droit familial eng breet Plaz behapt, huet sech net nëmme beim Numm erëmgespigelt, mä och aner Stéchwierder,

wéi Contraceptioun oder Avortement – fir nëmmen déi ze nennen –, beleeeën deen dote Phenomeen.

Duerfir si mir als Gréng ganz frou, dass mer haut net nëmmen déi Entwécklung vun der Gesellschaft kënne feststellen, well mir sinn op deem Punkt do net neutral. Et kann ee soen, onofhängeg wéi een dozou steet, stellt een dat haut fest. Eis ass et net egal, dass déi Entwécklung esou stattfonnt huet. Mir fannen dat insgesamt eng positiv Entwécklung. Duerfir si mer och frou, wa mer haut bei der Fro vum Numm en éischt wierklech komplett Ewechschafe vun der Diskriminéierung tëschent Mann a Fra op deem dote Punkt kënne feststellen.

Lëtzebuerg huet och an de leschte Joren zum Deel e ganz schwéiere Stand gehat um internationalen Niveau. Obwuel mer scho méi laang e Fraeministère agefouert hunn, hat d'Madame Ministesch et sécherlech net ëmmer ganz liicht, wa se konfrontéiert ginn ass mat eiser Gesetzgebung vun der Transmissioun vum Numm. Do gëtt et international Texter, och d'Konventioun vun New York iwwert d'Chancëgläichheet vu Mann a Fra, wou Lëtzebuerg jo beim Artikel 16 Reserven ugemellt huet. Oder och Resolutiounen vum Conseil de l'Europe, wou souguer Lëtzebuerg net méi wäit dervun ewech war weinst Discrimination sexiste eigentlech ugeprangert ze ginn, well mer déi dote Modifikatiounen an eiser Gesetzgebung nach net gemaach haten. Dat si sécher Optrëtter, déi een um internationalen Niveau an Zukunft méi liicht ka wouerhuelen, wéi dat an der Vergaangenheet de Fall war.

Déi Léisung, déi mir elo an der Kommissioun fonnt hunn, ass eng, déi eis zefridde stellt, well se am Prinzip wierklech den Eltere vun de Kanner all Variante fräiléisst, wéi ee Virnumm, awer och virun allem wéi een Numm se dem Kand wëlle ginn. Ob dat den Numm vum Papp ass oder vun der Mamm oder vu béiden; och nach a wéi enger Reiefolleg, dass dat soll sinn, ass an Zukunft de Leit iwwerlooss.

Mä natierlech muss d'Gesetz och eng Issue festhalen, fir de Fall dass d'Eltere sech net géingen eens ginn. Dat ass eben en Tirage au sort, e Punkt fir dee mir eis an der Kommissioun als Gréng och ganz staark gemaach hunn, well de Virschlag vun der alphabetescher Reiefolleg trotzdem eng Zort vun Ordre préétabli duergestallt huet, an dat ass jo dat, wat mir mat deem Gesetz och wollten aus der Welt kréien, nämlech déi Zort Ordre établi. Duerfir hu mir och mat Insistenz dofir plädéiert, dass een op d'Lous zrëckgräift, well mer och gemengt hunn, dass et am Fall vun engem Désaccord awer trotzdem besser ass, datt d'Gesetz eng Issue huet, an zwar eng Issue, wou net vu virera feststeet, wien um laangen Hiewel sëtzt.

Do maachen ech eng kleng Klamer op. Mir ginn eigentlech jo awer alleguerten dovunner aus, dass dat éischer Ausnahme wäerte bliwen. Et gesäit ee jo och bei de Virnimm, dass do déi Fäll vun Désaccord éischer eng Raritéit duerstellen, mä et huet een am Gesetz dee Fall virgesinn, wann dee Fall sollt antrieden.

Wann een d'alphabetesch Reiefolleg am Gesetz soss festgeschriwwen hätt, da wéisst ee schonn, wann dee mam éischte Buschtaf aus dem Alphabet mat sengem Partner a Konflikt ass, dass dee weineg Intérêt huet op deem dote Punkt Flexibilitéit ze weisen, wat ënner Ëmstänn jo awer an där net onwesentlecher Fro vum Numm zu nach méi schwéiere Konflikter an Diskussiounen ka féieren.

Duerfir wollte mer wierklech eng Logik am Text hunn, déi éischer och do d'Issue opléisst, étant entendu dass et eng sécher Issue gëtt, déi d'Gesetz virgesäit. Mä d'Leit sollen awer alle béid – béid Partner – d'Gefill hunn, datt do

keen um laangen Hiewel sëtzt, datt se alle béid nach ëmmer eng Ursaach hunn, fir ze probéieren, verstänneg dee Moment mat där Situatioun ëmzegoen, well an där Situatioun bestëmmt dat net deen eenzege Problem ass, deen déi Leit dann hunn, mä do sinn der schonn eng ganz Partie, déi virdrun och do waren.

Mir mengen och, dass et ganz positiv ass, dass déi Optioun, déi och emol am Text stoung, dass ee sech scho muss iwwert den Numm vun de Kanner eenegen am Moment vum Mariage, vum Dësch ass. Ënner anerem och, well dat nëmmen en Deel vun de Problemer, déi sech stellen, geléist hätt, well eng ganz Partie Kanner ausserhalb vum Mariage op d'Welt kommen, esou dass do och eng Ongläichheet gewiescht wär an der Behandlung vun deene Kanner. Mir fannen et ganz richtig, wéi et elo am Text steet, dass ee sech muss, wat de Familljennumm vum Kand betrëfft, och eréischt dann decidéieren, wann ee sech fir de Virnumm vum Kand decidéiert.

Et hätt eiser Meenung net vill Sënn gehat, fir do zwee verschidde Regimer wëllen ze hunn, ee fir de Virnumm an een anere fir de Familljennumm. Esou dass déi Regelung, déi elo am Pabeier ass, eiser Meenung no déi richtig duerstellt.

Zwee Problemer bleiwen awer nach ëmmer bestoen an deem Text, dee fir de Rescht ganz gutt ass. Éischstens emol ass et dee Problem, dass mer nach ëmmer eng Differenz maachen an enger Rei vu Gesetzter tëschent Enfant légitime an Enfant naturel. Mir haten an der Kommissioun ugesat, fir dat an deem Gesetz scho wëllen deelweis ze änneren, mä mir sinn awer relativ séier och zu engem Kompromiss komm, well et net vill Sënn gemaach hätt, fir nëmmen op engem Gesetz, op enger Plaz dat elo unzepassen, a parallel dozou nach an anere Gesetzter déi Terminologien ermëzefannen.

De Kompromiss, dee mer fonnt hunn, war, dass mer wuel an deem Text déi Terminologien nach géinge si loossen, déi mer – mengen ech – awer alleguerte fir iwwerlieft halen, wa mer parallel dozou eng gemeinsam Motioun, déi duerch de Rapportier presentéiert ginn ass, och an de Plenum géinge bréngen, mat enger klorer Opfuerderung un d'Regierung a sämtleche Gesetzestexter a mat enger héijer Diligence déi doten Terminologien aus de Lëtzebuurger Texter erauszekréien, well se eiser Meenung no näischt méi dra verluer hunn.

An en zweete Problem, dat ass eben deen, deen ech am Ufank schonn ugeschnidden hunn, an deen eiser Meenung no hei net geléist gëtt. Mir haten als Gréng Partei eng Präferenz dofir gehat, datt een de Kanner och nach mat 18 Joer d'Recht gëtt, sech nach eng kéier selwer iwwer hiren Numm ze prononcéieren. Ech hunn aganks gesot, datt den Numm e perséinlecht Recht ass vum Individuum, wat een awer bei der Gebuert net selwer kann exercéieren. Et kritt een dat duerch anerer exercéiert bei der Gebuert, an et huet ee mat 18 Joer net d'Méiglechkeet fir dee Choix, deen anerer fir ee getraff hunn, nach eng kéier ze bestätegen oder ze infirméieren.

Elo kann ee soen, dat ass eng Optioun, déi geholl ginn ass an dat ass fir all Kanner d'selwecht. A genau dat ass net de Fall! Et ass eben net fir all Kanner d'selwecht, well mir hunn och an deem Gesetz Fäll vum Consentement vum Kand dran, an do bewege mer eis dann an der Logik vun der Kannerrechtskonventioun, déi eben net d'Rechter vun de Kanner als Derivater vun de Rechter vun den Erwuessene considéiert, mä de Kanner eege Rechter conféréiert, onofhängeg vun der Approbation vun den Elteren oder aneren Erwuessenen.

A mir hu ganz zu Recht am Artikel 334-3 vum Code civil, deen duerch dëst Gesetz soll ofgeännert ginn, drastoen, dass am Fall, wou d'Filiatioun net simultan kann attribuéiert ginn, wou also fir de Papp oder fir d'Mamm d'Filiatioun eréischt an enger zweeter Phas attribuéiert gëtt, dass, wat d'Attributioun vum Numm betrëfft, d'Kanner, wa se da méi al wéi 13 Joer sinn, hire Consentement musse ginn; aus der Logik eraus vun der Kannerrechtskonventioun, datt déi Kanner d'Recht hunn, sech an deem Alter och ze äusseren. Mir hunn och eng Weilchen driwwer diskutéiert a sinn eis schlussendlech op den Alter vun 13 Joer eens ginn. Mä déi Kanner hunn also d'Recht mat 13 Joer sech selwer ze artikuléieren, an hir Meenung ass och decisiv.

Do hu mer also dann eng Kategorie vu Kanner, déi dat Recht a mat manner wéi 18 Joer scho kënne beanspruchen an tatsächlech och exercéieren – wat mir och richtig fannen. Aner Kanner hunn dat Recht net!

Et geet nach méi wäit, well déi Kanner, déi dat Recht kënnen an Usproch huelen, huelen déi Entscheedung fir hir Geschwëster mat, vu dass mer am Gesetz eng aner Dispositioun drastoen hunn, déi mer jo och alleguerten awer deelen, nämlech datt d'Kanner „issus d'un même couple“ alleguerten deeselwechte Familljennumm sollen hunn.

Dat féiert dann an der Praxis dozou, datt an enger Famill, wou deen dote Fall sech stellt, wou d'Filiatioun souguer vun zwee oder dräi Kanner eréischt méi spët etabléiert gëtt, also net simultan gemaach gëtt, a wou vun deenen dräi Kanner eent méi al wéi 13 ass an déi aner ënner 13 sinn, dat am Kloertext heescht, datt déi Décisioun vun deem Kand vun 13 Joer net nëmme fir sech eng Bedeitung huet, mä datt dat och nach d'Verantwortung muss assuméiere fir déi Kanner hannert him, fir seng méi jonk Geschwëster.

An elo stellt lech déi Situatioun vir an enger Famill: Ee Kand vun 13 Joer, en anert vun 12 an en anert vun 10, an déi schwätzen och nach iwwert déi dote Fro, wa se da gestallt ass, an déi gi sech net doriwwer eens an hunn dann ënnerschiddlech Meenungen. Stellt lech déi Laascht vir, déi op deem Kand vun 13 Joer läit, fir do fir seng kleng Geschwëster mat ze decidéieren.

Elo si mer och nach an der Hypothees vun enger intakter Famill, wou just d'Filiatioun ebe méi spët eréischt unerkannt gi wier. Mä elo huelt och nach d'Situatioun, déi an enger Famill géng antrieden, déi net méi intakt wär, wou och nach ënner Ëmstänn et géng drëms goen, wou d'Kanner ënnerbruecht ginn, bei der Mamm oder beim Papp. An där Situatioun engem Kand vun 13 Joer d'Verantwortung ze iwwerdroen, fir déi aner mat ze entscheeden, ass awer eng Verantwortung, déi definitiv ze wäit geet, well se och deenen anere Kanner hir Rechter empitéiert, well se deenen hir Rechter net méi schützt.

Elo kann een natierlech awenden: Mir hu jo awer eng ganz Rei vu prakteschen Ursaachen dofir. D'accord, dofir maache mer d'Gesetz jo och esou. Mä et gëtt awer dann nëmmen eng Léisung, wann ee schlussendlech an um Enn aus där Situatioun wëll erauskommen, dat ass eben nun emol déi, datt ee seet, zumindest fir déi dote Kategorie vu Kanner misst ee bei der Majoritéit d'Recht virgesinn, fir ze soen: „Entschëllegt, deemools ass aus deene praktesche Grënn deen Numm mir attribuéiert ginn iwwer meng eeler Schwëster, mäin eelere Brudder, mä ech wëll awer haut mat 18 Joer selwer mech prononcéieren doriwwer, wéi ee Familljen-

numm ech droe wëll.“ A wann een dat mécht, da muss ee genausou kloer an eendeitig soen, da weide mer awer dat wann ech gelift op sämtlech Kanner aus.

An dat ass fir eis nach ëmmer, ech wëll net soen e Schéinheetsfeeler, well dat geet net duer, mä dat ass fir eis nach ëmmer de Schwaachpunkt vun eiser Gesetzgebung, déi fir de Rescht mat deem Vote, dee mer haut eestëmmeg hoffentlech wäerten huelen, eng ganz gutt Gesetzgebung gëtt.

Mir behalen ee Schwaachpunkt an der Gesetzgebung an deen hätte mer nëmme kënnen erauskréien, wa mer nach an der Logik vun de Kannerrechter, vun der Kannerrechtskonventioun schlussendlech och gesot hätten, mat 18 Joer d'äerft dann awer jiddfereen trotzdem sech nach eng kéier doriwwer prononcéieren, wéi een Numm hie gären hätt, bien entendu an där Limite vun den Nimm, déi d'Elteren him mat op de Wee ginn hunn.

Mir hunn op deem dote Punkt, wéi gesot, nach ëmmer eng Situatioun, déi mer onzefridde stellend fannen, a mat där mer och mengen, datt mer wäerte Schwieregkeete kréien. Sécher, quantitativ gëtt et der bestëmmt net ganz vill, mä fir déi Leit, déi et betrëfft, fir déi Leit, déi sech an där do Situatioun ermännen, fir déi a besonnesch fir déi Kanner wäert et awer eng Situatioun sinn, déi psychologesch ganz schwéier ze iwwerwanne wäert sinn: Mir mengen, dass mer och iergendwann eng kéier op deem dote Punkt nach eng Nobesserung musse maachen, ier mer wierklech kënne soen: Elo ass eis Gesetzgebung, wéi se soll sinn.

A mat deenen dote Remarquë wëll ech och ukënnegen, dass déi gréng Fraktioun net nëmmen den Text wäert stëmmen, mä och déi Motioun vu sämtleche Fraktiounen wäert stëmmen.

Ech soen nach eng kéier vun hei aus dem Rapportier Merci, net nëmme fir de Bericht, mä och fir déi Aarbecht, déi mer an der Kommissioun konnte maachen; och der Madame Err, obwuel se net Rapportrice hei vum Projet war, awer och an der Kommissioun an duerch hir viregt Proposition de loi och ganz vill Mériten un deem Text huet. Duerfir deenen nach eng kéier Merci an och d'Zoustëmmung vun der grénger Fraktioun.

Plusieurs voix. - Très bien!

M. le Président. - Merci, Här Braz. Den nächste Riedner ass den Här Jacques-Yves Henckes. Här Henckes, wann ech gelift.

M. Jacques-Yves Henckes (ADR). - Merci, Här President. Dee virleiende Gesetzesprojet war och eng schwéier Gebuert. Eng schwéier Gebuert weinstens, wat d'Dauer vu senger Realisatioun ugeet, well zënter iwwer 20 Joer, mengen ech, schonn am Europarat d'Iddi vun enger Ofschafung vun der Diskriminéierung bei de Familljennumm zrëckbehalen ginn ass. An enger UNO-Konventioun iwwert d'Eliminéierung vun den Diskriminéierung geint d'Fraen, CEDAW genannt, ass deeselwechte Prinzip och zrëckbehalen ginn. Bei ons huet et och laang Jore gedauert, bis datt e Gesetzesprojet virgeluecht ginn ass, bis datt de Statsrot säin Avis ofginn hat.

De Projet de loi, dee mer änneren, deen ännert den Nom patronymique vun de Kanner. Patronymique kënnt vum griicheschen „patronymikos“, no dem Papp genannt. Dat ass...

Une voix. - Dir hutt Latäin gemaach?

(Interruptions)

M. Jacques-Yves Henckes (ADR). - Ech hunn och Latäin gemaach, mä e puer Wuert Griichesesch hunn ech awer nach matkruet. Ech wëll just nure soen, datt mer also hei eppes Wesentlech

änneren, wat der gesellschaftspolitescher Evolutioun an Europa an an der Welt an och hei zu Lëtzebuerg Rechnung dréit. Duerfir war ech och frou virdrun, wéi mer den Här Rapportier, den Här Laurent Mosar, an d'Madame Rapportrice, d'Madame Lydie Err, héieren hunn, datt mer op alle Parteien déi Aarbecht, déi vun den zwee Rapportier gemaach ginn ass, apprécieiert hunn, well si hu ganz vill dozou bäigedroen, dee schlechte Projet vun der Regierung besser ze maachen.

Datt et net esou einfach war, fir esou eng Reform duerchzezéien, kann ee gesinn un enger Enquête, déi gemaach ginn ass nodeem de Projet de loi déposéiert gi war, vun der Initiativ Liewensufank, eng Enquête vun enger Organisatioun, déi garantéiert net zu deenen Organisatiounen gehéiert, déi am feministesche sinn, mä déi folgend Resultater bruecht huet – et ass awer interessant, déi hei unzeféieren:

Op 100 Äntwerte ware 14% Mäner a 86% Fraen. 19% vun den Äntwerte vun de Leit ware fir den Numm vun der Mamm, 77% fir den Numm vum Papp a 4% fir den duebelen Numm. 60,5% vun de Frae ware fir eng gesetzlech Neiregelung, hunn also de Prinzip selwer vum Gesetzesprojet approvouert, géigeniwwer nure 15,3% vun de Männer. 9,2% vun de Fraen an 23% vun de Männer ware géint all Ännerung vun der bestehender Léglisatioun.

Mä ech mengen, datt et awer néideg war, fir déi Reformen duerchzehuelen, a mir kënnen och duerfir onsen Accord zu deem Gesetzesprojet ginn. An ech si frou, datt eng Iddi aus dem initiale Gesetzesprojet vun der Regierung ewechgeholl ginn ass, dat ass, datt d'Eltere sech missten decidéiere virum Mariage. Dat hätt zwar vläicht eng Situatioun geléist vun de Leit, déi sech bestueden, mä net vun deenen, déi net bestuet sinn.

Wéi de Gesetzesprojet elo virläit, bleiwen awer nach dräi Problemer, déi ee muss unerkennen.

Éischt Schwieregkeet ass déi vum duebelen Numm. Mir hu versicht eng gutt Léisung ze sichen, an ech mengen, datt déi vum Lous, wat soll den Entschied bréngen, besser ass, wéi wann een do e Recours juridique virgesinn hätt, well wéi hätte sollen d'Gerichter dann decidéieren, wann dat eent Recht dat anert Recht absolut opweit, wann déi zwee Rechter gläichwäerteg sinn, esou datt dat heiten eng praktesch Léisung ass. Et muss ee sech och bewosst sinn, datt et Konsequenze wäert hunn, wann een en duebelen Numm huet, datt dat vläicht an der éischer Generatioun liicht ze bewerkstelliggen ass, mä an der zweeter Generatioun muss entscheed ginn.

Déi zweet Schwieregkeet, déi an den Hänn vun der Regierung läit, dat ass duerfir ze suergen, datt d'Regëstere vum État civil fiabel a stabil bliwen. Dat ass liicht gesot, mä vläicht méi schwéier gemaach, speziell wann esou Ännerungen kommen a speziell wann et eng relativ laang Iwwergangszäit gëtt. Dat wäert zu en etlechen Diskussiounen a praktesche Problemer féieren, an déi si jo och scho virdu vu menge Virriednerinnen a Virriedner an der Debatt hei ugefouert ginn.

Déi drëtt Schwieregkeet war déi vun der Iwwergangsperiod a vun der Dauer, déi mer do solle virgesinn. Ech mengen, datt déi Léisungen, déi an der Commission juridique zrëckbehalen gi sinn, fir déi Problemer unzegoen, fir och ze soen, datt d'Regierung misst dëst oder déi Initiativen huelen, de Fait selwer, datt mer wëllen eng Brochure d'information erausginn, positiv si fir justement déi nei Gesetzgebung méi biergerno ze maachen a méi positiv Resultater an der Populatioun duerchzekréien, fir datt et méi kloer ass, wat gewollt ass a wéi et soll realiséiert ginn.

Ech wëll nach eng kéier Merci soen dem Här Laurent Mosar als

Rapporteur an der Madame Lydie Err fir hir excellent mëndlech a schrëftlech Berichter. Dat gesot zum Projet de loi, wou mer also als ADR onsen Accord wëlle ginn, heescht et awer net elo bei de Reformen, bei de gesellschaftspolitesche Reforme stoe bleiwen. An duerfir hu mer och déi Motioun ënnerschriwwen, wou opgefuerdert gëtt, déi onsënneg Diskriminéierung zwëschent den Enfants légitimes an den Enfants naturels opzehiewen.

(M. Lucien Weiler reprend la Présidence)

Eng aner Reform, déi ons wichtig schéngt, an déi mir perséinlech och wichtig schéngt, dat ass déi vun der Autorité parentale. Ech hunn an deem Sënn, grad ewéi den Här Laurent Mosar och, eng Proposition de loi déposiert, wou ech also och frou wier, wann d'Regierung géing dozou Stellung huelen, well och do muss een ëmdenken. Et gëtt ëmmer méi wichtig, datt déi zwee Elteren, souguer wa se sech trennen, sech awer nach responsabel spiere vis-à-vis vun hire Kanner. Dat ass oft de Fall, mä et ass awer och oft net de Fall. An do geet et drëm, fir déi Richter, déi Flichte vun den Elteren nei ze definéieren am Intérêt vun de Kanner a fir deen Ablack och gesellschaftspolitesch déi zwee Elterendeeler méi laang an d'Responsabilitéit ze huelen.

Merci.

M. le Président. - Merci, Här Henckes. D'Wuert huet elo den Här Justizminister Luc Frieden. Här Minister!

M. Luc Frieden, Ministre de la Justice. - Här President, Dir Damen an Dir Hären Deputéierten, d'Regierung ass frou, datt dëse Projet de loi, deen ech am Joer 2001 als Justizminister vun där viregter Regierung an dësem Parlament abruecht hunn, haut hei zur Ofstëmmung kënnt. Et ass virdru vun deem engen oder deem anere gesot ginn, datt dee Projet opgrond vun Avisë vum Statsrot a vun der Chamber ofgeännert ginn ass. Dat ass richtig. Dat ass normal.

Mä et ass ee wesentleche Punkt, d'Grondiddi vun dësem Projet de loi, net geännert ginn, an dat ass deen eenzeggen op deen d'Regierung gehalen huet, an dat ass

deen, datt d'Kanner an Zukunft kënnen den Numm vum Papp oder vun der Mamm kréien. Iwwert déi aner Modalitéiten, do kann ee selbstverständlech ënnerschiddlecher Meenung sinn. D'Regierung ka ganz gutt mat deem Text liewen, wéi en herno erauskomm ass.

Wesentlech, mengen ech, ass, datt mer hei d'Zivilrecht adaptéieren u Grondprinzipien, déi mer an eiser Gesellschaft hunn, an dat ass nottament dee vun der Gläichheet vu Mann a Fra. Duerfir hu mer dëse Projet 2001 abruecht a mir si frou, wéi gesot, datt hie véier, fënnf Joer duerno, wat eng laang Zäit ass fir d'parlamentaresch Prozedur, hei awer zur Ofstëmmung kënnt.

D'Regierung hat an hirem initialen Text net – an dat ass vläicht en Ënnerscheid mat deem Text, deen haut ofgestëmmt gëtt – d'Méiglechkeet vum zesummegeatenen Numm agebaut. Net aus prinzipielle Grënn, mä virun allem aus administrativen an informatesche Grënn, a mir hoffen, datt déi, déi elo an der Exekutioun vun deem Gesetz zoustänneg sinn, net um politesche Plang, et och fäerdeg bréngen, déi laang Nimm, déi dat le cas échéant gëtt, op Kreditkaarten, op d'Carte-d'identitéen, op d'Kaarte vun der Sécurité sociale, op d'Formulaire vun den eenzelne Verwaltungen dropze kréien.

Dat war an der Vergaangenheet bei Leit, déi e laangen Numm haten, nottament bei portugisesche Matbierger, wa se composiert Nimm haten, e ganz grouesse Problem. D'Regierung huet ëmmer erëm op dee Problem higewisen. D'Chamber huet sech och fir de composierten Numm ausgeschwat. Wéi gesot, mir si prinzipiell domat d'accord. Ech hoffe just, datt d'Informatiker an déi, déi Formulaire maachen, och do richtig Solutiounen fannen.

Et ass fir eis selbstverständlech, datt mer den Innenminister bidden, eng Circulaire un d'Officiers d'état civil ze maachen. Ech mengen, datt dat e Complément gëtt zu eiser genereller Circulaire iwwert den État civil, well et ass ganz kloer, datt hei eng gréisser Ëmännerung an och vill Aarbecht – besonnesch och an där Iwwergankphas – op d'Gemengen zoukënnt, déi dat doten ëmsetze mussen. Mä mir sinn dovunner iwwerzeegt, vu d'Quali-

téit an d'Erfahrung vun deene Leit, datt déi dat awer uerdentlech iwwert d'Bühn kréien.

Mat där Motioun, déi hei abruecht ginn ass, ass d'Regierung selbstverständlech d'accord. An ech wëll hei eppes soen, an zwar datt ech e bëssen erstaunt sinn, datt keen dat ervirgehuewen huet, nämlech dat iwwert d'Autorité parentale conjointe.

Ech wëll Iech drop hiweisen, datt déi viregt Regierung e Projet de loi erabruecht huet iwwert den Divorce, deen ech als Justizminister vun där viregter Regierung erabruecht hunn, an do hu mer déi Autorité parentale conjointe proposéiert. An duerfir, wann Dir en Appel u mech riicht, da soen ech Iech, ech wär frou, wann an deenen nächste Méint dee Projet de loi endlech heibanne géif gestëmmt ginn, well do ass dat dran. Pour le reste sinn ech mat där Motioun integral d'accord.

Merci.

M. le Président. - Merci, Här Minister Frieden. D'Wuert huet d'Madame Familljeminister, d'Madame Marie-Josée Jacobs. Madame Jacobs, Dir hutt d'Wuert.

Mme Marie-Josée Jacobs, Ministre de la Famille et de l'Intégration. - Här President, ech si frou, haut a menger duebeler Qualitéit kënnen ze schwätzen.

Wann Dir mech uriet als Familljeministerin, da sinn ech virun allem frou, fir all deene Leit hei kënne Satisfaktioun ze ginn, déi eben net d'Chance haten, fir Kanner ze kréien, an déi bis elo och deene Kanner keen Numm konnte ginn – et ass vun deene verschiddene Riednerinnen a Riedner drop opmierksam gemaach ginn, wéi schwéier datt dat fir verschidde Familljen ebe war, well se hirem Kand, wat dout gebueren ass, keen Numm konnte ginn –, dass si also och elo déi Méiglechkeet kréien, datt dat Kand kann an d'Familljebuch ageschriwwen ginn an alles wat eben do derzou gehéiert. Dat zu deem Volet vun der Familljeministerin.

Ech sinn awer op där anerer Säit als Egalitéitsministerin vill méi frou, dann emol endlech no laange Joren an no ville penible Momenter, déi ee muss erliewen, wann ee vir an der Kommissioun zu New York

souz, fir deenen ze erklären, datt mir géingen zéng oder zwielef Joer Zäit brauchen, fir e Gesetz ze maachen, an ëmmer erëm gesot hunn, zu Lëtzebuerg ass all Mënsch wierklech de bonne composition a jiddferee wëllt dat eigentlech, an déi Kéier duerno – dräi, véier Joer duerno – stoung ech erëm do an ech hunn nach erkläert, mir sinn eigentlech nach ëmmer där Meenung, datt mer dat misste maachen a mir wäerten dat och maachen, weinstens kann ech elo dës Kéier dohinner goen – dat wäert normalerweis d'nächst Joer sinn – a soen, dee Problem hätte mer aus der Welt. Duerfir soll een ni verzeifelen, a vläicht ass jo d'Chrëschtzäit schéi fir dann och esou Kadoen ze kréien.

De Kado wier ëmsou méi schéin, wa mer och nach kënnten effektiv d'Reserv ophiewe wat d'Trounfolleg ubelaangt, well de Grand-Duc Jean och domadder d'accord war, fir dat ze änneren, an elo de Grand-Duc Henri domadder d'accord ass, fir dat ze maachen. Ech vertrauen och dem President vun der Constitutiounskommissioun, datt mer och do e Wee fannen, fir eis och deem kënnen unzepassen.

Wa mer gesinn, datt esou traditionell Monarchien, wéi déi a Japan, wéi déi a Spuenien op de Wee gi fir dat ze änneren, da mengen ech, wier och näischt verbrach, wa mer eis als Lëtzebuerger och géinge mat op deen Zuch do dropsetzen.

Da wiere mer selbstverständlech och frou, wann de Statsrot säi fënneften oder sechsten Avis géif ginn iwwert den Artikel 11, wou dann d'Egalitéit zwësche Männer a Fraen an d'Constitutioun kënnt ageschriwwen ginn, a wou ech dann effektiv mat deene Leit alleguerten, déi eppes domat ze dinn hunn a sech während laange Joren domadder geplot hunn, och Satisfaktioun kënnt heifir ginn, an eben op New York deene bei der UNO melde kënnt, datt mer net méi zu deene réckstännege Länner gehéieren, mä datt mer eis och do endlech conforméiert hunn. An duerfir géing ech och wëllen deene Leit all Merci soen, déi dozou bäigedroen hunn an déi a laange Joren ëmmer erëm do mat gehollef hu streiden.

Wann een héiert, datt d'Lydie Err ewell virun zwielef Joer déi Proposition de loi gemaach huet, wa mer

gesinn, datt nach e Regierungstext vun 2001 bis haut gedauert huet, da gesäit een, datt dat awer alles ganz laang Weeër sinn, déi hu misse gemaach ginn. Duerfir géing ech och wëllen der Madame Err Merci soen, och fir hire mëndleche Rapport, dee si gemaach huet zu hirer Proposition de loi, a selbstverständlech och dem Här Mosar zu deenen Ausféierungen, déi hie gemaach huet, an awer och all deenen aneren, dem Conseil d'État, jiddferengem, dee säint dozou bäigedroen huet, datt mer dat dann elo op deene richtege Schinnen hunn an och hoffen, datt eis État-civilen domadder dann och wäerten...

M. le Président. - Entschëllegt, Madame Ministerin, den Här Gira seet, hie géif näischt verstoen. Et ass verständlech, wann heibanen op alle Bänken iwwerall...

(Brouhaha général)

Si sollen der Madame Ministesch elo nolauschteren, datt den Här Gira och eppes versteet.

(Interruptions et hilarité)

Une voix. - Den Här Gira huet säin Ouerapparat haut net un.

M. le Président. - Madame Jacobs!

Mme Marie-Josée Jacobs, Ministre de la Famille et de l'Intégration. - Dobäi ginn ech nach dovun aus, datt weinstens den Här Gira nach d'Maarnecher versteet, deen héiert vläicht net bis an den Eck, mä awer e versteet et weinstens.

(Interruptions)

Dofir géing ech och wëllen ofschléissen an och déi Recommandatioun mat op de Wee ginn, datt mer an deem nächste Guide iwwert d'Féminisation des noms et des titres, dee mer erausginn, dann och derbäischreiwen, iwwer wat fir eng Form datt dat do geschitt ass. Souwäit wéi ech dat héieren a gesot kritt hunn, hu mer eis inspiréiert am Larousse, mä awer och an där Schwäizer Aart a Weis, wéi geschriwwen gëtt, sou datt déi Leit, déi an deem Grupp do dra waren, haaptsächlech probéiert hunn, datt et vläicht net ze vill sollt ausgesi fir de Leit zur Hilaritéit ze verhëllefen, mä ech kënnt mer awer virstellen, datt mer e Wee

Chamber TV

Chambre des Députés

L U X E M B O U R G

um Réseau vun der Eltrona / Siemens (imagin)

um Kanal S40 / 455.25 Mhz

um Réseau vun der Coditel

um Kanal S 29

och an der Rediffusioun all Sëtzungsdag vun 19:00 Auer un

géife fannen, fir dat och méi ze preziséieren.

Dat gesot, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, villmools Merci an ech ka mä Chrëschtkado also elo ënnert de Chrëschtbeemche siche goen.

Merci.

■ **M. le Président.** - Merci, Madame Minister. Mir kommen dann zur Ofstëmmung.

(Interruption)

Ah pardon, den Här Braz freet d'Wuert nach.

■ **M. Félix Braz** (*DÉI GRÉNG*).- Just ganz kuerz. Den Här Frieden huet de Projet de loi vun der Coparentalité rappeléiert. Déi Motioun, déi mir maachen, déi geet jo iwwert dat eraus, well dee Projet betrëfft nëmmen d'Feld vum Divorce an eis Initiativ an der Kommissioun soll jo all d'Kanner englobéieren, dofir ass dee Verweis op Äert Gesetz nëmmen eng onkomplett Äntwert op eis Motioun. Si ass also domadder net sans objet.

■ **M. Luc Frieden**, *Ministre de la Justice*. - Ech hu gesot, ech wär mat där ganzer Motioun d'accord.

■ **M. le Président.** - Ass et gekläert?

(Assentiment)

Da komme mer elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi 4843 ass eestëmmeg ugeholl mat 60 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullén, MM. Marcel Glesener (par Mme Nancy Arendt), Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Marco Shank, Marc Spautz (par Mme Marie-Josée Frank), Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. Fernand Diederich), Mme Lydia Mutsch (par Mme Claudia Dall'Agnol), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz (par M. Ben Fayot);

MM. Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens (par M. Emile Calmes), Henri Grethen, Paul Helming (par M. Henri Grethen), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam (par M. Camille Gira), François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss (par M. Félix Braz), Henri Kox et Mme Viviane Loschetter (par M. François Bausch);

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling (par M. Gast Gibéryen), Jean-Pierre Koepp (par M. Jacques-Yves Henckes) et Robert Mehlen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou décidéiert.

Motion 1

Da komme mer zur Motioun, déi den honorabelen Här Mosar erabruecht huet. Kënne mer iwwert déi Motioun par main levée ofstëmmen?

■ **Plusieurs voix.** - Jo.

■ **M. le Président.** - Wie fir déi Motioun ass, ass gebieden d'Hand an d'Luucht ze hiewen.

Ech gesinn, d'Motioun 1 ass à l'unanimité ugeholl.

Mir kommen dann zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, dat ass de Projet de loi relative à l'affectation du résultat du compte général de l'exercice 2003. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Ageschriwwé si bis elo: den Här Grethen, den Här Fayot, den Här Bausch an den Här Mehlen. D'Wuert huet elo de Rapporteur, den honorabelen Här Lucien Thiel. Här Thiel, Dir hutt d'Wuert.

2. 5398 – Projet de loi relative à l'affectation du résultat du compte général de l'exercice 2003

Rapport de la Commission des Finances et du Budget

■ **M. Lucien Thiel** (*CSV*), *rapporteur*. - Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, säit der viregter Regierung ass d'Affektatioun vun den Iwwerschëss aus de Konten zur Regel ginn. Do ass eng Traditioun begrënnt ginn, déi scho bal zur Routine ginn ass, déi awer haut riskéiert zu engem historesche Moment ze ginn.

Firwat? Mä ganz einfach, well et vläicht haut fir laang Zäit fir d'lescht ass – hoffentlech net fir laang Zäit –, dat mer nach esou Iwwerschëss kënnen affektéieren. Also deen historesche Moment, deen ergëtt sech ganz einfach aus engem luesen Ofruitsche vun den Iwwerschëss an e Lach, an en Defizit.

■ **Une voix.** - Geet et elo besser?

(Interruption)

■ **M. Lucien Thiel** (*CSV*), *rapporteur*. - Nom Sege vun 1999 hate mer nach en dräistelligen Iwwerschoss, 2000 hate mer och nach en dräistelligen Iwwerschoss, 2001 hate mer nach en dräistelligen Iwwerschoss, mä du koumen déi éischt Wolleken. 2002 war en nëmme méi zweestelleg, 59 Milliounen – dat waren natierlech déi béis Banken, déi hunn op eemol nëmme 680 Millioun Steiere bezuelt amplaz 920 dat Joer virdrun –, an 2003 sinn et 79 Milliounen. Wéi et weidergeet, wësst Der. Dir hutt jo gëschter e Budget gestëmmt.

■ **Une voix.** - Neen, neen!

■ **M. Gast Gibéryen** (*ADR*). - Mir net, Dir hutt e gestëmmt!

■ **M. Lucien Thiel** (*CSV*), *rapporteur*. - Dir hutt en net gestëmmt, bon. Dir wësst awer wéi et weidergeet.

■ **M. le Président.** - Deen ass ofgestëmmt ginn, huet den Här Thiel gemengt.

■ **M. Lucien Thiel** (*CSV*), *rapporteur*. - Ech huelen un, dat Dir en connaissance de cause gestëmmt hutt. 2004 hu mer e Lach vun 154 Milliounen, 2005 eent vun 107 Milliounen, an 2006, wann et sech da sollt esou erweisen, wéi de Budgetsminister et geplangt huet, da wären et 300 Milliounen. Ech wär frou, wann et keen historesche Moment haut géif ginn. Mä wéi gesot, dat kënnen mir net eleng hei décidéieren.

Wou si mer elo? Majo, ganz einfach, mir haten, oder Dir hat – well ech war deemools net dobäi – e Budget votéiert fir 2003, wou fir d'éischt en Iwwerschoss vu 542 Milliounen virgesi war, an duerno ass deen e bësse geschmolz, well de Service vum Ombudsmann no-dréiglech dragesat ginn ass, do ware mer op 400 Milliounen ongeféier. Den definitive Budget war

awer du schonn e bësse méi kleng ginn, deen huet bal keng Hoffnunge méi op en Iwwerschoss gemaach, a finalement ass et awer esou, dat d'Konten et erweisen, dat en Iwwerschoss vun 79 Milliounen do ass.

Wou deen hierkënnt: Dir hutt dee Budget verfollegt, Dir hutt e gestëmmt gehat; ech mengen, ech brauch weider net op d'Detailer anzegoen. Et gesäit ee just, wann ee kuckt, wou de Plus a wou de Minus komm ass, dat et ëmmer nach ganz schwéier ass, d'Recettë wierklech prezis ze schätzen. Mä dat ass näisch Neies. Ech mengen, eise Budgetsminister kann eis och do e Liddchen dovun sangen. Et ass net virauszesoen, genee virauszesoen, wéi d'Recettë sech entwéckelen.

Also, wéi gesot, ënnert dem Stréch hu mer 79 Milliounen, ganz genau hu mer 79.330.493,57 Euro. Do huele mer dann d'Mënz ewech an déi gëtt an d'Keess geluecht. D'Mënz, dat sinn 330.493,57 Euro. Dat ass e bëssen de Fond de caisse, dat heescht an eisem Langage: Report de solde des recettes et des dépenses courantes et en capital. Bleiwen dann 79 Milliounen Euro genau. An déi ginn traditionsgeméis erëm eng Kéier an d'Fongen iwwerweisen, an d'Investitiounsfongen, déi mer jo och als Annex vum Budget hunn an déi souguer no Bréisseler Liesaart musse mat an d'Rechnung geholl ginn.

Elo huet een d'Méiglechkeet dat op méi Fongen ze verdeelen, an de Statsrot huet och drop higewisen, datt fréier do eng méi breet Verdeelung gemaach ginn ass, datt virun allem déi Fonge mat engem soziale Charakter Preferenz haten. Dës Kéier ass et esou, datt et net allze vill ass – 79 Milliounen sinn net allze vill –, an duerfir ass gemengt ginn, et soll een déi prioritär nëmmen op zwee Fonge verdeelen. Vun deenen zwee Fongen ass een de Fonds pour l'Emploi, wou een einfach muss duerfir suergen, datt en ëmmer genuch Ressourcen huet, fir de Chômage ofzedecken. Dir wësst, datt deen net zrëckgaangen ass. Duerfir géif dann een Deel an de Fonds pour l'Emploi goen, an deen aneren Deel an de Fong fir d'öffentlech Schold.

Firwat an de Fong fir d'öffentlech Schold? Mä d'öffentlech Schold huet nach e Rescht aus der Vergaangenheet, an dat sinn déi Engagementer, déi de Stat iwwert d'OLUXen agaangen ass. Dat war nach alles a Lëtzebuerger Frangen, an déi zwou lescht Tranchen dovunner, déi solle gedilléiert ginn, an dofir bräicht den Trésor déi Suen, fir déi Schold dann definitiv ze dillegen.

Voilà, mir sinn also an der Situation elo, déi zwee Fongen zousätzlech ze dotéieren, wéi gesot, leider vläicht fir laang Zäit fir d'lescht, mä vu datt déi Affektatioun enger Nécessitéit entsprécht, vu datt se gutt verwennt wäert ginn, kann ech nëmmen deem Haus hei recommandéieren, dee Projet ze stëmmen.

Ech bréngen och den Accord vu menger Fraktioun, an ech kombinéieren dat mat der Hoffnung, datt mer iergendwann eng Kéier et erlieden, datt mer nach eng Kéier erëm Affektatiounen hei kënnen maachen. Här Budgetsminister, Dir hëlleft eis jo do derbäi.

Merci.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. le Président.** - Merci, Här Thiel. Éischte Riedner ass den honorabelen Här Grethen. Här Grethen, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **M. Henri Grethen** (*DP*). - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir haten eng laang Diskussioun bei eis an der Fraktioun, wien zu dësem Projet soll schwätzen. An et ass duerno gemengt ginn, dass e fréiere Regierungsmitglied soll Stellung huelen zu deenen Altlasten, déi déi viregt Regierung dëser Chamber hannerléisst.

(Hilarité)

Dir verstitt, Här President – de Rapporteur, deem ech wëll fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport félicitéieren, huet vun engem historesche Moment geschwat –, dass ech dësen historesche Moment nach eng Kéier wëll op der Chambertribün genéissen, well zwëschen 1999 an 2004, wou meng Partei mat der Chrëschtlech-sozialer Vollekspartei an enger Koalitioun war, hu sämtlech Budgete mat engem Iwwerschoss ofgeschloss, an och an deene fënnef Joer huet keen eenzegen Emprunt brauchen opgeholl ze ginn.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Henri Grethen** (*DP*). - A mir haten eis virgeholl, Här President, wéi mer an déi Regierung eragaange si mat eisem deemolege Koalitionspartner, dass mer souwuel d'Recettë wéi d'Dépense méi virsichteg géifen aschätzen, wéi dat an deene Jore virdu war, dass mer géife versichen, esou no wéi méiglech bei d'Endresultat vun de Konten ze kommen. Ech mengen, dass eis dat am Laf vun de Joren ëmmer besser gelongen ass.

(Interruption)

Mir waren, Här President, och ëmmer ganz virsiichteg. Mir waren eng Kéier an engem grenzelosen Optimismus, wéi mer all deene gegleeft haten, déi gesot hunn: „The sky is the limit“, wou mer gemengt hunn, dass d'Beem géifen an den Himmel wuessen. Do hate mer Wirtschaftsprogressiounen, Progressiounen vun eisem Produit intérieur brut virgesinn, déi sech herno net realiséiert hunn. Duerno si mer awer méi virsiichteg ginn, an ech ka mech nach erënneren, wéi verschidden Oppositounssprecher fir de Budget 2003 hei den Däiwel un d'Mauer gemoolt hunn a gesot hunn, dass dat niddregt Wirtschaftswuesstum, wat mir ageschätzt hate fir d'Opstellung vum Budget, net géif antrieden, mä dass et nach drënner wier.

Ech sinn duerfir frou, dass déi Previsiounen, op deene mer dee Budget opgebaut haten, wäit iwwertraff gi sinn, an dass d'Joer 2003 ënner schwierigsten Émstänn mat engem Wirtschaftswuesstum vun 2,9% ofgeschloss huet.

Dir verstitt also, Här President, meng Satisfaktioun, fir kënnen hei Stellung ze huelen zu deenen Zuelen.

Gläichzäiteg stellt sech awer eng Fro, déi de Rapporteur och opgeworf huet: Ass déi Affektatioun elo an déi zwee Fonge richteg oder net? Ech si mat där Affektatioun d'accord, engersäits fir de Fonds pour l'Emploi an op där anerer Säit, fir och eis Scholden zrëckzebezuelen.

Mä op där anerer Säit, wann ech dat gewosst hätt viru Wochen, wat ech zënter de Moie weess, wou den Transportminister eis an der Transportkommissioun Undeitunge gemaach huet, wat déi Eisebunnstripartite kascht, wann ech do héieren, dass eleng seng Iddien, fir eng Rei Immobilié vum der Eisebunn ofzekafen an an de Fonds du rail ze iwwerféieren, 120 Milliounen Euro minimum kascht; wann ech héieren, dass mer och nach sollen do a Material investéieren, wat scho kaaft ass, mä wat soll bezuelt ginn – Ordre de grandeur 30 Milliounen Euro -; a wann ech mer dann nach Gedanke maachen iwwert déi Méiglechkeeten, déi een der Eisebunn muss ginn, fir déi Méilaaschten ze droen, déi aus dem Ënnerscheed zwëschent deenen zukünftege Léin an deenen ale

Léin wäerten entstoën, da kann een domat rechnen, dass dat awer d'Grenz vun den 200 Milliounen iwwert déi nächst dräi Joer verdeelt wäit wäert iwwerschreiden.

A wann een dat weess, dann hätt ee sech eigentlech missen d'Fro stellen – mä well mer déi Affektatioun elo esou décidéiert hunn, stinn ech dozou –, ob et net besser gewiescht wär, déi Suen elo alleguer ze halen, fir se an d'Richtung vun de Resultater vun der Eisebunnstripartite unzeleeën, iwwert déi mer d'nächst Woch wäerte schwätzen. Wann et zu engem Ofschloss kënnt, wäerte mer jo dann och Zuelen heihinner kréien.

Well, de Minister Frieden huet gëschter, Här President, hei zu Recht ënnerstrach, dass déi viregt Koalitioun zwëschen 1999 an 2004 um Ofschloss vun hirer Mandatsperiod méi Suen an der Keess gelooss huet, wéi se der virfonnt hat, da fäerten ech, dass bei all deene Saachen, déi do op eis duerkommen, d'Keesen awer definitiv wäerten eidel sinn. Ech fäerten, Här President, dass et fir d'lescht fir laang Jore war, dass mer iwwer Iwwerschëss diskutéieren hei an der Chamber. Ech sinn awer iwwerzeegt, wann eng Kéier erëm d'Demokratesch Partei an d'Regierung kënnt,...

(Interruptions et hilarité)

...da wäerten och erëm Iwwerschëss an de Keese sinn.

Meng Partei, op alle Fall, Här President, wäert dëse Projet, deen zu eisen...

(Interruptions et hilarité)

Här President, am Intérêt vum Land wier et, well et wier esou séier wéi méiglech, léiwer haut wéi muer!

(Hilarité)

Mä awer, Här President, mir wäerten zu dësen Altlasten also mat ganz vill Satisfaktioun eis Zoustëmmung ginn.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. le Président.** - Merci, Här Grethen. Nächste Riedner ass den Här Fayot. Här Fayot, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Ben Fayot** (*LSAP*). - Här President, ech muss soen, ech bewonneren den Här Grethen...

(Hilarité)

...a sengem iwwerscheimenden Optimismus iwwert d'Gestioun vun där viregter Regierung.

■ **Une voix.** - Dat misst een nommaachen!

■ **M. le Président.** - Oh, si kommen nach duerhin.

■ **M. Ben Fayot** (*LSAP*). - Deen Optimismus ass ëmsou manner berechtigt, well wann een dee Corrigendum kuckt, dee mer zu dem Budgetsrapport dës Kéier iwwerreicht kritt hunn, da gesäit ee ganz kloer, dass 2003 de Budget no de Maastricht-Kritäre vun der Administration centrale ëm 1,7% am Defizit war. Also minus 1,7% am Joer 2003, esou dass et also, wann een d'siwent Aktualisatioun vum Pacte de stabilität kuckt, keng Ursaach gëtt, fir haut réckwierkend Hurra-Geschrei auszedrécken. Ech mengen, dat ass ee Punkt, deen ee soll am Kapp behalen.

Ech mengen och, dass et ganz kloer deemools 2003 ginn ass, dass déi Regierung probéiert huet, mat alle Mëttelen iwwert d'Distanz ze kommen, dass se mat alle Mëttele probéiert huet, déi Steierreckstänn, déi nach ausstoungen, anzedreiwen, fir hire Budget an den Equilibre ze bréngen, dee schlussendlech een Defizit war. An dofir mengen ech och, elo emol ofgesi vun där Affektatioun vun dësem Kont vun 2003, mat där mir d'accord sinn, dass ee vis-à-vis vun deem Kont vun 2003 äusserst kritesch muss sinn.